

Kuzeyin üvey evlatları Sameler

AVRUPA'NIN insan eli değmemiş son doğal topraklarına sahip olan Kuzey İskandinavya son derece sessiz, dinlendirici ve ıssız bir doğaya sahip. Orta İsveç'ten kuzeye doğru ilerledikçe doğa, ormanlardan kuzey kutbunun sert rüzgârlarının şekil verdiği törpülenmiş kayalıklara, taş tarlalarına, step ve makiliklere dönüşüyor.

...İsveç, Norveç, Finlandiya ve Rusya'nın kuzey bölgelerinin bu ilginç coğrafyasında, güç hava şartlarında yaşayan, bölgenin en eski yerleşimcileri olan halk topluluğu kuzey ülkelerinde Same, bizde Laponlar veya Samiler olarak biliniyor.

■ Tülin Uygur'un yazısı 9'da

AZERBAIJANLI PİYANİST ABUZAR MANAFZADE:

En büyük hayalim kendi orkestramı kurmak

BİR ilke imza atarak Balaban Konçertosu'nu besteleyen piyanist, orkestra şefi ve besteci Abuzar Manafzade müzik yaşamını ve hayalindeki çalışmalarını anlattı. Viyana'da yaşayan Manafzade Aydınlık Avrupa'nın sorularını yanıtladı. Sayısız başarılarla ve ödüllere imza atan Manafzade başarısının sırlarını verdi. Avrupa'nın ve dünyanın önemli orkestralarını yöneten Abuzar Manafzade, 2021 yılında Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından "Azer-

baycan Diine ve Kültürüne, Azerbaycan Diasporasına Katkılarından Dolay" Madalyası ile ödüllendirildi.

Abuzar Manafzade gözlerini dünyaya açtığından buyana müzikle iç içe büyüyen biri. Babası İslam Manafov, annesi Shukufa Manafova ve kardeşi Turan Manafzade; bu üç isimde sanat dünyasının ünlüleri arasında. Manafzade'nin en büyük hayallerinden birisi; yakın zamanda kendi orkestrasını kurmak.

■ Ali Ulusoy'un haberi 10'da

EMEK-NAMUS-VATAN Aydınlık

AVRUPA

135.000 OKURA ULAŞIYORUZ

SAYI: 143

31 Aralık 2023 PAZAR

2024'TE ADIL DÜNYANIN KAPISI AÇILACAK

Siyasetçiler, akademisyenler, ekonomistler ve gençler 2023 yılını değerlendirdi. Yeni yıl ile ilgili beklentilerini anlattı. Öne çıkan konu başlığı Rusya-Ukrayna ve İsrail-Filistin savaşı oldu. Herkesin gönlünden geçen adil, huzurlu, refah dolu bir dünyanın yaratılması

YENİ BİR DÜNYA KURULUYOR

FİLİSTİN ile Rusya'nın Atlantik cephesine karşı mücadele ettiğini vurgulayan Moskova Üniversitesi Öğretim üyesi Dr. Mehmet Perinçek, Batı'nın yenilgiye uğradığını söyledi. Perinçek, "ABD, Doğu Akdenizde Türkiye'ye karşı planlar içerisinde" uyarısında bulundu. Atlantik çağının bittiğini belirten Perinçek, "Önümüzdeki dönem çok kutuplu dünya olacak" dedi.

Savaşları ve Avrupa'nın siyasi durumunu değerlendiren Uluslararası İlişkiler uzmanı Öznur Küçükkerem'in temennisi de şu şekilde: "Türkiye'nin de içinde yer aldığı alternatif dünyanın temelleri 2024 yılında sağlamlaşsın. Dünya halkları, Batı ülkelerinin dünyada yol açtığı haksızlıklara "dur" deme cesaretinde bulunsun."

AVRUPA, ABD'YE BAĞIMLI

İSVİÇRE Komünist Partisi Genel Sekreteri Massimo Mucchetti, ABD'nin Ukrayna'da yenilgiye uğradığını görüşünde. ABD'nin yeni savaşlarla çok kutuplu dünya zaferini engellemeye çalıştığını söyleyen Mucchetti, "Avrasya bütünlüğü için Filistin direnişin zafer kazanması önemli" dedi. "Avrupa hükümetleri, ulusal egemenliklerini savunmak yerine Vaşington'a itaat ediyor" diyen Mucchetti, "Avrupa'nın demokrasi ve özgürlükler konusunda sınıfta kaldığını söyleyen Vatandaşlar Partisi Avrupa Temsilcisi Hasan Kemahlı, "Avrupa ilkeleri ABD'ye teslim oldu. Biliyoruz ki emperyalizm sadece ülkemiz Türkiye'mizde değil yaşadığımız bu coğrafyada da yenilecek" açıklaması yaptı. ■ Sayfa 3'te

Ekonomide daralmanın sebebi:

ABD'YE BAĞIMLILIK

EKONOMİSTLER ve gazeteciler, 2023 yılında Avrupa ülkelerinin yaşadığı ekonomik gelişmeleri ve bunların dünyaya etkilerini Aydınlık Avrupa'ya değerlendirdi. Hakan Topkuralı, Tuğçenur Ekinci Furtana, Fabrizio Verde, Michael Roberts, Serhat Latifoğlu'nun değerlendirmesi ■ Sayfa 4'te

Avrupa'da pırlanta gibi bir nesil yetişiyor

Türkiye'nin Viyana Büyükelçisi Ozan Ceyhan: 2024 Avusturya ve AB için önemli bir yıl olacak ■ Sayfa 6

Çam ağacı neyin sembolü?

YENİ yılda pek çok ülkede Noel ağacı gelenek olarak süslenir. Çam ağaçlarının süslenmesi her ne kadar Noel ve Hristiyanlıkla bağdaştırılsa da aslında bu gelenek Asya kökenli. Birçok bilim insanı yaptığı araştırmalarında Noel ağacı süslemesinin Asya kökenli olup, Türklerin Avrupa'ya hediye ettiği bir kadim inançtan türediğini vurguluyor. Türkler tarih sahnesinde yer almaya başladıkları dönemlerden beri yeni yılı açkım ağaçlarını süsleyerek, ateş yakarak ve dans ederek kutladığı bu özel güne "Nardugan Bayramı" adı verildiği bilinmektedir. ■ Ahmet Korkmaz'ın yazısı 7'de

ettigi bir kadim inançtan türediğini vurguluyor. Türkler tarih sahnesinde yer almaya başladıkları dönemlerden beri yeni yılı açkım ağaçlarını süsleyerek, ateş yakarak ve dans ederek kutladığı bu özel güne "Nardugan Bayramı" adı verildiği bilinmektedir. ■ Ahmet Korkmaz'ın yazısı 7'de

ANTİK HİNDİSTAN'DA HALK SAĞLIĞI VE EĞİTİMİ

HİNT tıbbı, Antik uygarlıklara ait anlayışın ortak noktalarından olan ruhani yapıyı barındırır. Bu anlayış zinde kalmak, dengeli yaşamak, vücudun gençliğini idame ettirmek üzerine kuruludur. Hint mitolojisinde önemli ve eşit düzeyde yer alan 3

tanrı Brahman, Vişnu ve Şiva'nın sağlık felsefesine büyük katkı sunduğu bilinmektedir. Onlara göre, dünyevi olan rahatsızlıklar daha çok yaralanma, kırık gibi haricen görülen/anlaşılan patolojilerdir.

■ Dr. Cüneyt Akalın'ın yazısı 11'de

Tarihte doğru bilinen yanlışlar

TÜRK tarihini incelerken hem yerli hem de yabancı yazarların çalışmalarına irdeleyici ve süzücü bir gözle bakmak yararlıdır. Aksi takdirde, yapılan basit bir aktarmacılık ve yüzeysellik, yazar hem kendini hem de okurunu ki bu daha kötü, yanlışlara kolaylıkla sürükleyebilir. Bu yazı, tarihten verilen birkaç örnekle, doğru olarak bilinen yanlışların yıllarca nasıl süregeldiğini göstermeye çalışacaktır. Şüphesiz bu örnekler çoğaltılabilir. ■ Prof. Dr. Yaşar Geyikdağı'nın yazısı 12'de

ALMAN POLİSİ AİLESİNİN ÖNÜNDE KATLETTİ! 'İdam mangası gibi dizilip oğluma ateş ettiler'

ALMANYA'NIN Mannheim şehrinde Ertekin Özkan'ın evinin önünde, ailesinin gözleri önünde polisler tarafından yargısızca infaz edilmesine tepkiler büyüyor. Özkan'ın evinin önünde binlerce kişinin katılımı ile eylem yapıldı. Eylem öncesinde Vatandaşlar Partisi heyeti aileyi ziyaret etti. Heyet sürecin takipçisi olacaklarını açıkladı. Oğlu gözü önünde öldürülen Anne Seniye Özkan, yaşanan korkunç infazi gözyaşları içinde anlattı. Özkan, "Oğlum mahsus vuruldu. İdam mangası gibi dizilip ateş ettiler. Bağırırım, ben elindeki o küçük kahvaltılık bacağımı alırdım, bırakmadılar." dedi.

■ Toprak Albayrak - Uğur Albayrak'ın haberi 8'de

Hollanda'da kanser vakaları artacak

HOLLANDADA kanser hastalarının sayısı önümüzdeki on yıl içinde hızla artacak. Hollanda Entegre Kanser Merkezi'nin (IKNL) verilerine göre yaklaşık 800.000 kişi kanser hastası. Bu sayının 2032 yılına kadar 1,4 milyona çıkacağı öngörülmüyor. Sigara ve sağlıksız yaşamın kanser riskini artırdığını hatırlatan uzmanlar "Sigarayı bırakmanın, sağlıklı yaşamının" faydalı olacağı görüşünde.

■ Ahmet Korkmaz'ın haberi sayfa 8'te

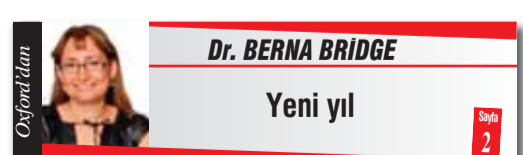
Almanlar yeni yıla karamsar giriyor

ALMAN kamu televizyon kurumu ARD'nin Deutschland Trend (Almanya Trendi) adlı anketine göre Almanların önemli bir bölümü yeni yıla karamsar giriyor. Halk, ekonomik refah konusunda bir yıl öncesine göre kötümser. Trendi anketine katılanların yüzde 41'i önümüzdeki yıl ekonomik durumun kötüleşmesini beklediğini söylerken, yüzde 9'u ise iyileşme beklendiğini belirtti. ■ Sayfa 8'de

Türkiye'de araç bırakma süresi 4 yıla çıkıyor

YABANCI plakalı araçların Türkiye'de kalış süresi değişiyor. Yurt dışından Türkiye'ye yabancı plakalı araç götürmek isteyen emeklileri sevindiren haber geldi. 1 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe girecek yeni düzenleme ile emekli vatandaşlar ve Mavi Kart sahipleri, yabancı plakalı araçlarını Türkiye'de maksimum 4 yıl bırakabilecek. ■ Sayfa 8'de

Dr. BERNA BRIDGE

Yeni yıl

KADIM ÜLKER

'Aşık Veysel Yılı'nın Viyana etkinliğinden

Dr. Berna
BRIDGE

Yeni yıl

YILLAR çok hızlı geçiyor. Milenyuma girmişti ki yirmi küsur yıl geçmiş üzerinden, 2024'e giriyoruz şimdi. Ne çabuk geçti 24 yıl, çeyrek asıra yakın. Yeni yıla girerken dilekler dilemek adet olmuş, ben de diliyorum:

Önce ülkemize, sonra dünyamıza, tüm evlatlarımıza huzur, barış diliyorum. Savaşlar saldırganlıklar bitsin, herkes elinde kiyle yetinsin, karnı doysun, başkasının ekmeğinde gözü olmasın diliyorum.

John Lennon'ın Imagine şarkısındaki bir dünya diliyorum. Sınırlar olmasın. Din, ırk ayrımı olmasın. Kardeşlik, dostluk olsun diliyorum. Herkes birbirini düşünsün, değer versin, iyi kalpli olsun istiyorum. Ne güzel olurdu...

Her yeni yılda bir şiiri yazıyorum, bu yeni yılı da bu şiirle karşılayalım, Gazze'deki, Ukrayna'daki, Yemen'deki, Afganistan'daki, tüm dünyadaki çocuklar için... Nazım Hikmet'in şiiriyle şeker de yiye-bilsin tüm çocuklar istiyorum...

KIZ ÇOCUĞU

Kapıları çalan benim kapıları birer birer. Gözünüze görünemem göze görünmez ölümler. Hiroşima'da öleli oluyor bir on yıl kadar. Yedi yaşında bir kızım, büyümüş ölü çocuklar. Saçlarını tuttuğu önce,

gözlerim yandı kavruldu. Bir avuç kül oluverdim, külüm havaya savruldu. Benim sizden kendim için hiçbir şey istediğim yok. Şeker bile yiyemez ki kâat gibi yanan çocuk. Çalıyorum kapınızı, teyze, amca, bir imza ver. Çocuklar öldürülmesin şeker de yiye-bilsinler. (1956)

1956 yılında yazmış Nazım Hikmet, 1945 yılında Hiroşima'ya atılan ve İkinci Dünya Savaşı'nı sona erdiren, sivilere, çocukları, herkesi öldüren acımasız 2 atom bombasından biri için ama ben bu küçük kızın "çocuklar öldürülmesin, şeker de yiye-bilsinler" dileğini Yemen'e, Suriye'ye, Irak'a, Filistin'e, Libya'ya, dünyamıza önmüzdeki yıl için, en çok da üzerlerine Hiroşima'dan daha çok bomba atılan Gazze'deki çocuklar için diliyorum.

Kadim
ÜLKER

'Aşık Veysel Yılı'nın Viyana etkinliğinden

Bir konuşma hazırlamıştım, kendimce hazırladığım dia gösterisi eşliğinde konuşmamı yapacaktım. Konuşmamı yaptım, diami gösterdim, ancak istediğim şekilde olmadı. Veysel'i ve köyümü ne zaman anlatmaya kalksam sesim çatallaşır, ağzım kurur, gözlerim buharlaşır. Yine aynı oldu. Veysel ve Sivrialan dediğim andan itibaren orada çocukluğum, annem, babam, kardeş ve bacılarım, arkadaşlarım, komşularımız, dağlarımız, tarlalarımız, ahırımızda bulunan evcil hayvanlarımız ve kapımızı bekleyen köpeğimiz film şeridi gibi geçerler. Dil damak kurumasın da ne yapısın artık?

VEYSEL EMMİ

Konuşmamda söylemek istediklerimin hepsini aktaramadığımdan dolayı, 2023 Aşık Veysel Yılı'nın son günlerinde hazırladığım konuşmayı paylaşmak istiyorum:

"Aşık Veysel'imizin yaşadığı yıllarda ilkököl ve ortaokul öğrencisiydim. Köyümüzde diğer köylülerimizden farklı iyi ve temiz giyimli, ağzında piposu, başında fotr şapkası olan Veysel Emmi diye bildiğimiz bir büyüğümüz vardı. Herkes tarafından hürmet görür ve sayılırdı. Köylü onun olduğu ortamda bulunmak ve onunla bir iki kelime konuşmak isterdi. Mutlaka iyi bir laf eder ve nasihatte bulunurdu.

Biz çocuklar, diğer köylülerimizden farklı giyinen, gözleri görmemesine rağmen çok çamurlu zamanlarda bile pantolonunda çamur lekesi bulunmayan Veysel Emminin özel ve büyük bir insan olduğunun farkında değildik. Ziyaretçileri gelirlerdi büyük şehirlerden, o zaman "neden" diye sorardık kendimize.

VEYSEL'İN TORUNLARI

Şehirlerden ziyaretine gelinek Veysel Emmimizdi. Öyle hitap edilirdi ona. Sadece ona değil, Veysel'in de doğduğu, büyüdüğü, şiirlerini yazdığı ve yaşadığı Sivrialan Köyü'nde kendimizden yaşlı olan insanlara 'emmi', 'dayı', 'ana', 'hala', 'bibi' diye hitap edilirdi. Köyün ve köylünün Veysel Emmisiydi o. İlk eşi Esme, Esme Anamızdı. İkinci eşi Gülizar, Gülizar Anamızdı. Bizler de onların çocuklarıydık. Konferans afişinde, "Torunları anlatıyor" deniliyordu. "Torunlar" afişi hazırlayan YEE tarafından aslında tesadüfen seçilmiş bir kavram değildi. Onun gölgesinde büyüdüğ, yaşadık ve çalıştık. Sevgili kuzenim Nazander, Veysel'in kuzundan torunudur. Ben biyolojik torunu değilim. Ancak bulunduğum her ortamda Veysel'in torunuyum gibi, ona yakışır bir şekilde davrandım ve çalıştım. Zira beni tanıyanlar Sivrialan köylü olduğumu biliyorlardı. Ayrımcılıktan uzak durdum, bu Aşık Veysel'in etkisidir.

BİRLİK, DOSTLUK, VATAN SEVGİSİ...

Ne diyordu Aşık Veysel, "Kuran'a bak İncil" e bak / Dört kitabın dördü de hak / Hakir görüp ırk ayırmak / Hakikatte yüz karası"

Birlik Destanı diye bilinen o şiirinin devamında ayrımcılığa karşı sağlam duruşu yaşamımda rehber oldu: "Yezit nedir ne Kızılbaş / Değil miyiz hep bir

kardaş / Bizi yakar bizim ateş / Söndürmek tek çaresi."

Her Türk, toplumsal barışı korumak ve sağlamak için Aşık Veysel'in bu şiirini çerçevelenip duvarına asmalıdır. Ya da zihnine yerleştirmelidir.

Yazmış ve okumuş olduğu şiirlerde birlik, dostluk, paylaşım, vatan ve millet sevgisi, çalışmak, üretmek, verimli olmak ve gelişmiş milletlerin başan seviyesine ulaşmak ve halkı bilinçlendirmek gibi temaları işleyen Aşık Veysel'i ağırlıklı olarak iki şekilde hatırlamış hep. Bizim ev köy yolunun üzerinde ve köyün en altındaydı.

ÇOCUK AKLI

Evimiz daha sonra adı Aşık Veysel İlkokulu olarak değiştirilen ve doksanlı yıllardan itibaren de öğrencisizlikten tümüyle kapanan okulumuza sınırdı. Okul bahçesinin girişinde saz motifli bir çeşme vardı. Veysel'in köylülerine örnek olan bir meyve bahçesinden yol boyunca gelir, çeşmenin orada bir mola verir, suyunu içer, cebinden çıkardığı mendilyle terini silirdi. Bir müddet oturur, bir soluklanırdı orada. Bu ritüel meyve bahçesinden eşiği üzerinde dönerken hep tekrarlanırdı. İzlerdim hep. Gözleri görmeyen Aşık Veysel'in yaklaşık üç, dört kilometre uzaklıkta olan bahçesinden nasıl geldiğini merak ederdim. Doğaya da gönül göztünün açık olduğunu çocuk akıyla bilemezdim.

VEYSEL'İN ÇOCUKLARA NASİHATI

Bir de o yıllarda oldukça yoksul olan

çerçevesi çoktan aşmıştır Veysel.

SİVRİALAN KÖYÜ

Peki onun nasıl bir köyde yaşadığı kimlerin ona destek olduğu, yani sosyal ve ekonomik çevresi nasıl bilinmekte?

Sivrialan Köyü, Sivas ili, Şarkışla ilçesine bağlıdır ve Şarkışla'nın batısına düşer, Yozgat il sınırına daha yakındır. Dağlık bir bölgedir. Köye 19. yüzyılın sonlarına doğru köyün doğusuna düşen çeşitli bölgelerden göçüp gelen insanların yerleştiği bir köydür. Köyde tarım ve hayvancılık yapılır. Arazi kuraktır. Kara iklimi hakimdir, kışları soğuk yazları ise sıcak ve kurak geçer. Kış bazen kasım ayından mayıs ayına kadar altı yedi ay bulur.

Hayvancılığa elverişli olmasına rağmen arazisi yeterli değildir. Tarım ise buğday, arpa ve yulafın ibarettir. Diğer ürünlerden patates, soğan ekilir ve biraz da köyün su basar yerlerinde bostancılık vardır. Meyvecilik ise Aşık Veysel'in Köy Enstitülerinde saz öğretmeniği yaptıktan sonra köye dönmüşünden itibaren yapılmaya başlanmıştır. Meyveciliğe Veysel önderlik etmiştir.

Tarım; karasaban, orak, öktüz kağınları ile yapılır. Tarlalar dağ eteklerinde bulunduğundan çok taşlıdır, değil makine, trapan bile girmez. Kısaca tarımda insan ve hayvan gücü esastır. Köylü tarımdan elde ettiği, buğday, arpa, meyve ve hayvancılıktan elde ettiği yağ, süt ve yağ sadece kendi ihtiyaç için kullanılır. Satılabilecek bir fazla ürünleri bulunmaz.

Veyselli yıllarda Sivrialan Köyü'nde henüz elektrik de yoktu. Onun vefatı sonrasında birkaç yıl geçtikten sonra köye elektrik gelir. Veysel'in yaşadığı dönemde aydınlanma çıra, idare ve gaz lambaları ile olurdu. Daha sonra lüks denilen bir ısıtma aleti girdi insanların hayatına, ancak bu Sivrialan köylüleri için gerçekten lüksü. Bunlar için gaz yağı gereklidir.

Köylü başta gazını, sonra tuzunu ve bezini kışları ameliyat için gittikleri Mersin ve Adana'dan kazandıktan parayla karşılamaya çalışırlar. Veysel'in ailesi de diğer köylülerinden farklı değildi. Onlar da diğer köylüler gibi zar zor kendi yağlarıyla kavurlurlardı.

Devamı haftaya...

'VEYSEL VE SİVRİALAN' DEYİNCE

Yurt dışında etkinliklerin birisi de Viyana'da sergileri, konferansla ve müzikli sıcaçık bir anma oldu. Viyana Yunus Emre Enstitüsü (YEE Viyana) bu anmaya ev sahipliği yaptı. Bunun için başta Türkiye Cumhuriyeti Viyana Büyükelçisi Ozan Ceyhan ve YEE Müdürü Ayşe Yorulmaz'a katkılarından dolayı teşekkür ediyorum. Her ikisinin de varlığı sayesinde bu anma etkinliği düzenlendi. Fikret Otyam, Ara Güler, Ozan Sağdıç gibi ustaların da ustası fotoğrafçıların fotoğraflarından oluşan Aşık Veysel'e ait fotoğraf sergisi de yer aldı. Kuzenim Nazander Süzer Gökçe ile Aşık Veysel, onun sosyal ve ekonomik çevresi ve Sivrialan Köyü'nü anlattık. Viyana'da bağlama ustası Mansur Bildik, Veysel türküleri ile yerini aldı.

AYDINLIK
AVRUPA

Yılı: 3
Sayı/Nr.: 143
31 Aralık 2023 PAZAR

Yayın Sahibi:
İmce Basın ve Yayıncılık Ticaret Limited Şirketi

Genel Müdür
(Tüzel Kişi Temsilcisi)
Osman Erbil

Genel Yayın Yönetmeni:
Yener Güneş

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Nadir Temeloğlu

Yazı İşleri Müdürü:
Meral Akkaya

Muhabirler:
Can Çakır, Mirza Çelik, Şafak Erdem, Tolga Dişçi, Yunus Emre Özgün

Sayfa Tasarımı:
Mustafa Titiz

Yönetim Yeri: Asmalı Mescit Mahallesi İstiklal Caddesi
Deva Çıkmaçı No: 3/4 Beyoğlu - İstanbul
İletişim: +90 1511 8958982 / avrupa@aydinlik.com.tr
Aydinlik gazetesinin her pazar yayımlanan ücretsiz ekidir.

Sosyal Medya Hesaplarımız
@aydinlikavrupa @AvrupaAydinlik

'2024 YILI AVUSTURYA VE AVRUPA BİRLİĞİ İÇİN ÖNEMLİ BİR YIL OLACAK'

Türkiye'nin Viyana Büyükelçisi Ozan Ceyhun yeni yıl kutlama mesajı yayınladı. 2023 yılını değerlendiren Ceyhun Türkiye – Avusturya ilişkilerinde birçok olumlu gelişmenin yaşandığını söyledi. Ceyhun, 2024 yılının, Avusturya ve Avrupa Birliği için de önemli bir yıl olacağını vurguladı

AYDINLIK AVRUPA

TÜRKİYE'NİN Viyana Büyükelçisi Ozan Ceyhun, yaptığı açıklama ile 2023 yılını değerlendirdi. Bu yılın Türkiye-Avusturya ilişkileri açısından çok verimli geçtiğini söyleyen Ceyhun, açıklamada şunları ifade etti:

DEPREMZEDELER İÇİN BÜYÜK BİR YARDIM SEFERBERLİĞİ YAPILDI

“Avusturya-Türk toplumunun kıymetli üyeleri, değerli vatandaşlarımız ve Avusturyalı dostlarımız, Türkiye-Avusturya ilişkileri açısından çok verimli geçen 2023 yılının sonuna gelmek üzereyiz. Bu vesileyle, sizlere hem geçtiğimiz aylardaki faaliyetlerimizi hem de bazı önemli olayları hatırlatmak istiyorum. Bildiğiniz üzere, ülkemiz 6 Şubat 2023 tarihinde on bir ilimizi etkileyen ve hepimizi derinden yaralayan bir deprem felaketi yaşadı. Kalbi anavatan için çarpan Avusturya-Türk toplumu, ata ocağında meydana gelen bu felakete karşı kayıtsız kalmayıp, büyük bir yardım seferberliği başlattı. Viyana'dan Bregenz'e, Salzburg'dan Klagenfurt'a Avusturya'nın dört bir yanında yaşayan vatandaşlarımız ve Türkiye dostu Avusturyalılar, Büyükelçiliğimiz ve Başkonsolosluklarımız aracılığıyla ülkemize ulaştırdığı yardımlarla depremzedeleri yalnız bırakmadı. Anavatanlarına olan vefayı göstermek üzere, kendine yakışan birlik ve beraberliği sergileyen ve büyük yardım kampanyaları tertipleyen Avusturya-Türk toplumuna tekrar teşekkür ediyorum. Söz konusu depremlerde hayatını kaybedenlere bir kez daha Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve yaralılara da acil şifalar diliyorum.”

SEÇİMLERDE REKOR BİR KATILIM ORANINA ULAŞTIK

“2023 yılı ülkemiz için aynı zamanda seçim yılıydı. Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi'nin yurt dışı ayağı kapsamında, Viyana, Salzburg ve Bregenz'e ilaveten, ilk kez Graz, Innsbruck ve Linz'de de birçok sandık kurarak siz vatandaşlarımızın yurttaşlık görevlerini kolay ve sorunsuz bir şekilde yerine getirebilmelerini sağladık. Böylece, rekor bir katılım oranına ulaşmış olduk.

Avusturya çapındaki Başkonsolosluklarımız, asli görevleri olan konsolosluk hizmetlerinin hızlı, kesintisiz ve kaliteli şekilde verilebilmesi için yıl boyunca çalıştılar. Graz ve Linz'deki gezi konsolosluk hizmetleriyle de sizlere bir adım daha yaklaştılar. Bu fırsattan istifadeyle, Graz ve Klagenfurt Fahri Konsolosluklarımızın yakın zamanda görevlerine başlamaları için çalışmalarımıza hız verdiğimiz belirtmek istiyorum. Ben de, yıl boyu gerçekleştirdiğim eyalet ziyaretlerim vesilesiyle ülkemizle Avusturya arasında bir köprü olan siz değerli vatandaşlarımızla sık sık bir araya gelmeye, sorunlarınıza dinlemeye ve bunları eyalet yöneticilerine aktarmaya özen gösterdim. Bu zaman diliminde edindiğim gözlem ve tecrübelerime dayanarak, Avusturya-Türk toplumunun, Avusturya'daki sosyal hayatın her alanındaki varlığının daha güçlü şekilde hissedildiğini rahatlıkla söyleyebilirim. Ayrıca, Türk toplumunun her düzeydeki Avusturya makamlarıyla artan işbirliğine şahit olmak hepimiz için büyük bir memnuniyet kaynağıdır.”

TÜRKİYE-AVUSTURYA İLİŞKİLERİ AÇISINDAN BİRÇOK OLUMLU GELİŞME YAŞANDI

“2023'te Türkiye-Avusturya siyasi ilişkileri açısından

Avusturya Savunma Bakanı Klaudia Tanner ve Ozan Ceyhun

Avusturya Başbakanı Karl Nehammer ve Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan

da birçok olumlu gelişme yaşandı.

Yıl boyunca, Türkiye ile Avusturya arasında karşılıklı birçok üst düzey ziyaret gerçekleşti. Bunlardan en önemlisi, dönemin Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu'nun Nisan 2023'teki Viyana'ya ziyaretiydi. Bu ziyaret vesilesiyle, yerli ve milli otomobilimiz TOGG'u Viyana sokaklarında büyük bir gururla tanıtarak, Viyanalıların beğenisine sunduk. 2023'ün önemli bir diğer gelişmesi ise, Federal Şansölye Sayın Karl Nehammer'in Ekim 2023'te Türkiye'ye gerçekleştirdiği resmi ziyareti. Kendileri, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep

Tayyip Erdoğan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Numan Kurtulmuş tarafından kabul edildi. Bu ziyaret, 22 yıl aradan sonra Avusturya'dan Hükümet Başkanı düzeyinde gerçekleşen ilk resmi ziyaret özelliğini taşımaktadır. Dolayısıyla, Sayın Şansölye Nehammer'in Ankara'daki temasları, karşılıklı iyi niyet temelinde olumlu seyretmeye başlayan ilişkilerimizde bir kilometre taşı teşkil etti.”

CUMHURİYETİMİZİN 100. YILDÖNÜMÜNÜ ÇOŞKUyla KUTLADIK

“Cumhuriyetimizin ilanının 100. yıldönümünün ülkemizde olduğu gibi Avusturya'da da büyük bir gurur ve coşkuyla idrak ettik. Avusturya Çalışma ve Ekonomi Bakanı Sayın Martin Kocher başta olmak üzere birçok üst düzey misafiri ile vatandaşlarımızı ağırladığımız ve Cumhuriyetimizin 100. yaşına yakışan iki prestijli etkinlik tertipledik. Mensupları 6 Şubat depremlerinden etkilenen Antakya Medeniyetler Korosu da etkinliklerimizde sahne aldı. Koronun performansı hem bir kültür mozağı teşkil etmesi hem de üyelerinin deprem bölgesinden gelmesi sebebiyle ayrıca önemliydi. Cumhuriyetimizin ilanı ve Can Azerbaycan'ın "Ümummilli lideri" Haydar Aliyev'in doğumunun 100. yıldönümü vesilesiyle, kardeşliğimizi göstermek amacıyla, 14 Aralık 2023 tarihinde bir etkinlik düzenledik ve iki toplumun STK'larının "Tek Millet, İki Devlet" şiarıyla Avusturya'da da birlikte hareket etmeyi sürdüreceğini vurguladık.”

YENİ YILINIZI EN İÇTEN DİLEKLERİMİLE KUTLUYORUM

“Dolu dolu geçirdiğimiz 2023 yılı sona ererken, önümüzdeki yıl tertipleceğimizi faaliyetlerimizi şimdiden planlamaya başladık. Bu bağlamda, 2024'ün ilk günlerinde Başkonsolosluklarımızla ayrıntılı bir değerlendirme toplantısı yapacağız. 2024 yılında, genç Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında 28 Ocak 1924 tarihinde imzalanan Dostluk Anlaşması'nın 100. yıldönümünü; 15 Mayıs 1964 tarihinde imzalanan Türkiye-Avusturya İlgücü Anlaşması'nın ise 60. yıldönümünü idrak edeceğiz. Her iki yıldönümünün de layıkıyla kutlanması adına ilgili kurumlarımız ve Avusturya makamlarıyla hummalı bir çalışma başlattık. 2024 yılı, Avusturya ve Avrupa Birliği için de önemli bir yıl olacak. Avusturya'da Haziran 2024'te Avrupa Parlamentosu, Ekim 2024'te ise Ulusal Meclis seçimleri düzenlenecek. Büyükelçiliğimiz ve Avusturya genelindeki Başkonsolosluklarımız, vatandaş-

larımız ile Türk toplumunun hak ve menfaatlerinin takipçisi olmaya devam edecektir. Bu duygu ve düşüncelerle, yeni yılınızı en içten dileklerle kutluyor, 2024'ün ülkemiz, Avusturya ve Avusturya-Türk toplumu başta olmak üzere tüm insanlığa huzur, sağlık ve mutluluk getirmesini temenni ediyor, sizlere sevgi ve saygılarımı sunuyorum.”

TOGG Avusturya'daydı

Avusturya Cumhurbaşkanı Alexander Van der Bellen ve Ozan Ceyhun

Ülkemizde Atlantik çağının kapanacağı yeni yüzyılda; birlik ve beraberliğin hüküm süreceği, üretim devrine geçilerek bolluk ve bereketin artacağı güzel bir yıl olması dileklerimizle,

**YAŞASIN TÜRKLERİN UYGARLIK SERÜVENİ,
YAŞASIN ÇALIŞAN VE ÜRETEN TÜRKİYE!**

ÇAM AĞACI NEYİN SEMBOLÜ? Asya'dan Avrupa'ya taşınan kadim inanç

Yeni yılda pek çok ülkede Noel ağacı gelenek olarak süslenir. Çam ağaçlarının süslenmesi her ne kadar Noel ve Hristiyanlıkla bağdaştırılsa da aslında bu gelenek Asya kökenli. Birçok bilim insanı yaptığı araştırmalarda Noel ağacı süslemesinin Asya kökenli olup, Türklerin Avrupa'ya hediye ettiği bir kadim inançtan türediğini vurguluyor

AHMET KORKMAZ / HOLLANDA

KOSKOCA bir yılı geride bıraktığımız şu günlerde kimimiz kederli, kimimiz heyecanlı ve umutluyuz. Gündüzlerin gittikçe kısılarak, gecelerin uzadığı aralık ayının ortalarına doğru bilhassa Avrupa kentlerinde etrafımıza baktığımızda şehir merkezindeki caddelerde, dükkanların vitrinlerinde ve oturma odalarındaki rengarenk ışıklarla süslenmiş çam ağaçları görürüz.

Her yıl aralık ayının ortalarına doğru ışıklı çam ağaçları ile süslenen caddeler, dükkanların vitrinleri ve oturma odaları her ne kadar "Noel" adı ile Hristiyanlıkla bağdaştırılmış olmasına rağmen, çam ağacı süslemesinin aslında Orta Asya'da Türk topluluklarından günümüze kadar yaşatılan bir Türk töresi olduğu bilim insanlarımız tarafından kanıtlanmıştır.

ORTA ASYA'DA TÜRK TOPLULUKLARINDA AĞAÇ SÜSLEME TÖRESİ

Türk mitolojisine göre gün ile gece sürekli koşu halindedir. En uzun gece olan 21 Aralık'tan sonra, güneşin daha çok görünmeye başladığı, gündüzlerin uzadığı ve bu bağlamda gündüzün geceyi bu konuda yendiği düşünülür. Bu nedenle 22 Aralık'ta bu olayı, yeni yılın ilk günü olarak kabul edip, "Yeniden doğuş bayramı" adı altında kutlamışlardır.

Prof. Dr. Muazzez İlmiye Çığ

NARDUGAN BAYRAMI

Türklerin tarih sahnesinde yer almaya başladıkları ilk dönemlerden beri yeni yılı akşam ağaçlarını süsleyerek, ateş yakarak ve dans ederek kutladığı bu özel güne "Nardugan Bayramı" adı verilmiştir. Nardugan, Moğol dilindeki Nar (Güneş), Türk dilindeki Tuğan (Doğan) sözcüklerinden oluşmuştur. Dünyaca tanınan Sümerolog Muazzez İlmiye Çığ, Hristiyan alemi tarafından kutlanan yılbaşı geleneğinin kökeninin, Orta Asya Türk toplumlarının kutladığı 'Nardugan Bayramı' olduğunu belirtmekte ve Nardugan Bayramı ile ilgili verdiği bilgilerle geçmişi ışık tutmaktadır: "Gündüzün geceyi yendiği 21 Aralık'taki bayram Nar-Dugan, Orta Asya Türklerindedir. Kutsal akşamdan aldıkları dala kurdelelerle dileklerini, isteklerini, yeni yıldan beklentilerini yazarlar. İznik'te 325 yılında toplanan ilk evrensel Hristiyan konseyi, Anadolu'daki çam ağacını alarak bugünkü kutlamalara getiriyor. Akşam, eski Türklerde dünyanın merkezindeki kutsal yaşam ağacıdır. Anadolu hal ve kilim desenlerinde vardır. Nardugan'da insanlar evlerini temizler, en iyi elbiselerini giyerdi. Ağacın etrafında dans edip şarkı söylerler, yaşlılar ziyaret edildi. Aileler bir arada olur, özel yemekler yenirdi. İnsanlığın koruyucusu Ülgen, uzun sakallı ve pelerinliydi. İznik konsülü tarafından bugünkü Noel inancına çevrildi. İsa'nın yaşadığı topraklarda çam ağacı yetişmez. Türklerin Avrupa'ya geçişiyle Hristiyanlarca alınmıştır. Sonbaharda doğan İsa'nın doğumu için 25 Aralık tarihi birkaç asır sonra seçilmiştir."

HAYAT AĞACI

"Hayat Ağacı" kültü, bütün dünya kültürlerinde olduğu gibi Türk kültüründe de en yaygın inançlardan biridir. "Hayat Ağacı" tektir, yalnız ağaçtır ve evrenin bel kemiğidir. Hunlar arasında bazı boylar kayın ağacından türediklerine inanmaktaydılar. "Hayat Ağacı" kavramı Sümerlerde de bulunmaktaydı. Akşam ağacının kış mevsiminde dahi yapraklarını dökmemesi ve sürekli yeşil kalması nedeni ile Türkler de bu ağacı hayat ağacı olarak adlandırmıştır.

Türk tarihinde kadim dönemlerden beri kutlanan bir "Çam Bayramı" da bulunmaktadır. Türk resim ve heykel sanat eserlerinde sıklıkla görülen "Hayat Ağacı", Türk kökenleri bilimsel olarak kabul edilen "Navajo Kızıldeğerleri" tarafından da el sanatlarında kullanılmıştır. Bu ağacın bilimsel olarak Türklerin tarih boyunca yoğun olarak bölgede var olduğu, Gülzade Kahveci tarafından akademik bir çalışma ile ispat edilmiştir.

"Noel kutlama tarzı Nardugan Bayramı'na benzeyip kış ve yeni yılbaşı bayramı olarak Türk toplulukları tarafından kutlanmaktadır. 'Beyaz çam Ağacı' süslemesi kutlamalarda en önemli törensel parçadır. Nardugan Bayramı'nı coğrafi olarak nerede kutlandığını göz önünde bulundurur ve geleneksel belirtileri dikkate alırsak bu ağacın bir çam veya bir 'Abies Sibirica' olabileceğini düşünebiliriz. Netice olarak çamın Noel kutlamalarında bugün ortak olarak seçilmesinin sebebi sadece estetik değerinden dolayı değil, ancak kadim geleneğin yolunda giden bir uygulamadır."

AYAZ ATA

Türklerin çok eski çağlardan beri Akşam ağacının süslemesi, tören sırasında ağacın altına hediyeler konması ve ağaca renkli bez parçaları bağlanarak yeni yıl için dileklerde bulunması, Avrupalıların "Noel Ağacı" geleneğinde bir Türk etkisi olduğunu kanıtlar. Günümüzde de bazı köylerimizde "Dilek Ağacı" töresi devam etmektedir. Yeni yıl kutlamaları ve ağaç süsleme Türklerden Sümerlere, oradan da Anadolu üzerinden Avrupa toplumlarına geçmiştir.

Batu toplumlarının pagan cehaleti içinde bir inanç sistemine sahip olduğu, doğu toplumlarının ise ateşe ve putlara taptığı dönemde, Türk insanı "Yer-Su" inancına, ak sakallı bilge ve yardımsever kişi, "Tengri Ülgen"e ve kış mevsiminin atası "Ayaz Ata"ya inanmıştır. "Ayaz Ata" ve taklidi olan "Noel Baba"nın giydiği kıyafetler kadim Türk insanının giydiği kıyafetlerdir. Kutlama sırasında atalarımız Akşam ağacının etrafında "İnderbay" denilen dairesel bir oyun oynarlardı. O gün tüm kötülükler, kırgınlıklar unutulur herkes birbirine çok iyi davranırlardı. Günümüzde tamamen Batı kültüründen kopuya ettığımız yılbaşı kutlamalarının kökeninde kendi kültürümüz olduğunu ne yazık ki çoğumuz bilmiyoruz.

Bu bayram için "Peynir Çiçeği Gündoğan Gönüllüleri Derneği" ve "Bodrum Belediyesi" tarafından ortaklaşa, "Nardugan Kültür Etkinlikleri" adı altında 20-21 Aralık tarihlerinde bir kutlama yapılmaktadır.

Batu toplumlarının Türk kökeni-

Ayaz Ata

li inançları kullanarak yaptığı ve kendi içinde de tutarsızlıklar içeren yılbaşı kutlamaları yerine "Milli Yılbaşı" kutlamaları yaygınlaştırılmalı; bu kutlamaların kökenleri Türk tarih ve mitolojisinde aranmalıdır. Bu konuda Doç. Dr. Pervin Ergun, bir makalesinde bizlere bilimin işaret ettiği yolu gösteriyor.

"Küresel kültürün mozaik taşlarına dönüşmemek için onurlu ülkelerin direnç modelleri incelenerek çözüm önerileri geliştirmek gerekmektedir. Karşı konulamayan bu kültürel akış içerisinde milli kahraman ve figürleri desteklemeye ihtiyaç vardır. Nitekim Almanya, Çin vb. ülkelerde yerel mitolojik halk kahramanları yılbaşı kutlamaları için kullanılmaktadır. Dünyanın en eski, en köklü ve karakteristik kültür kalıplarına sahip Türk milletinin, küresel sermayenin baskısına direnecek kültürel zenginliği ve kahramanları vardır. Türk milletinin ayakta kalışının ve yükselişinin kendi kültürüne sahip çıkmak ve dünya pazarında rekabet yapabilmekle mümkün olduğunun hatırdan çıkarılmaması gerekmektedir."

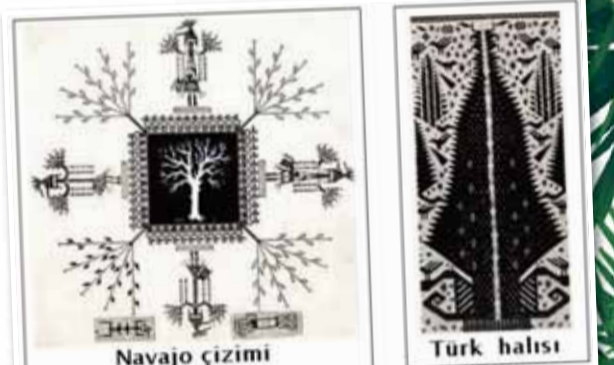
NOEL VE NARDUGAN

Doç. Dr. Haluk Berkmen, "Noel ve Nardugan" konulu makalesinde, günümüzdeki "Noel Ağacı" süslemesinin Asya kökenli olup, Türklerin Avrupa'ya hediye ettiği bir kadim inançtan türediğini belirtirken. "Hayat Ağacı" inancının Asya kökenli olduğunu Amerika yerlilerinden Navajo halkına ait çizimde kanıtlıyor.

"Yeni yılda pek çok ülkede Noel Ağacı gelenek olarak süslenir. Bu geleneğin kökeninde hediye getiren Noel baba inancı bulunmaktadır. Yeni yıl yaklaşırken bir çam ağacı süslenir ve altına hediyeler yerleştirilir. Bu geleneğin kökeninde İslamiyet öncesi Asya Türklerine ait Hayat Ağacı inancı bulunmaktadır. Asya halkının süslemek için seçtiği akşam, kışın dahi yapraklarını dökmeyen ve daima yeşil kalan özelli-

ğinden dolayı "hayat ağacı" olarak isimlendirilmiştir. Halen ülkemizde istek ve beklentilerini bir kâğıda yazıp yatırı olduğu inanılan kişilerin mezarlarındaki ağaçlara takmak geleneği devam etmektedir.

Asya Türkleri gecelerin kısaldığı günlerin uzamaya başladığı dönemde akşam ağacını süslerler, ateş yakıp etrafında dans ederlerdi. Bu gelenek halen devam etmekte ve Nardugan Bayramı adıyla bilinmektedir. "Nar" ateş ve "dugan" doğan demek olduğundan Nardugan "doğan güneş", yani uzayan gün anlamını taşır. Hayat ağacına bağlı bir diğer inanç da bu ağacın göğü tuttuğu ve göğün insanların üstüne çökmesine engel olduğudur. Noel ağacı süslemesi de Asya kökenli olup, Türklerin Avrupa'ya hediye ettiği bir kadim inançtan türemiştir.

Hayat Ağacı inancının Asya kökenli olduğuna dair kanıtlar

Hayat Ağacı inancının Asya kökenli olduğunu Amerika yerlilerinde de bulunmasından anlıyoruz. Amerikan Navajo halkına ait yukarıdaki çizimde kutsal ağaç merkezde bir kare içinde bulunuyor. Kareyi çevreleyen küçük boyda çizilmiş olan kadınlar ellerinde demetlerle ağaca dua ediyorlar. Asya'dan Amerika kıtasına göç etmiş bu insanların bir doğa dini sayılabilecek olan şamanlığa inandıkları biliniyor. Kızıldeğerli dedimiz bu insanların güneş doğarken yaptıkları ayinler ve tüm bitkilerin ruh taşıdıklarına inanmaları Asya şamanlığının devamıdır. Fotoğrafta görülen akşam ağacı bir Asya Türkünün işlediği halidir. Üzerinde süsler ve etrafında uçan kuşlarla kutsal birçok kavram içeriyor. Ağaçtaki süsler gökteki yıldızları simgeliyor. Böylece, dümdüz bir direk gibi yükselen ağaç göğü tutmakta olduğu kavramı aktarıyor. Ayrıca ağacın çevresindeki kuşlar manevi saman uçuşunu da hatırlatıyor. Noel sözü Fransızca 'nou-velle' yani 'yeni' sözü ile ilgili olduğu ve 'Yeni Yıl' kavramının Nardugan Bayramından Batıya geçtiği anlaşılıyor. Bu geleneğin Asya halkları tarafından Anadolu'ya taşınmış olduğunu da görüyoruz."

Noel Yortusunda "Çam Ağacı" süslemesinin Asya kökenli olup, Türklerin insanlığa armağan ettiği bir kadim inançtan türediğini kıymetli bilim insanlarımız çok değerli araştırmaları ile kanıtlamıştır. Kadim kültürümüzün değerlerine sahip çıkarak bize ait değerleri başkalarından taklit ederek yaşamaya özenmek yerine Türklerin (Atalarımızın) tarih sahnelerinde yer almaya başladıkları ilk dönemlerden beri bilimde, sanatta ve uygarlıkta başka toplumları etkileyebilecek kadar özel örnekler sergilediklerini araştırarak öğrenelim ve öğretilim.

Doğudan esen çam ağacının rüzgârı Batı'da kendini farklı alışkanlıkların ardından yılbaşına taşımış olsa da Asya kökenli olup, Türklerin insanlığa armağan ettiği bir kadim inançtan türediğinin bilincindeyssek ne mutlu bizlere.

Mutlu yıllar ...

Hayat Ağacı motifli cami halısı

Kuzeyin üvey evlatları Sameler

TULIN UYGUR

tulin.uygur@aydinlik.com.tr

AVRUPA'NIN insan eli değmemiş son doğal topraklarına sahip olan Kuzey İskandinavya son derece sessiz, dinlendirici ve ıssız bir doğaya sahip. Orta İsveç'ten kuzeye doğru ilerledikçe doğa, ormanlardan kuzey kutbunun sert rüzgârlarının şekil verdiği törpülenmiş kayalıklara, taş tarlalara, step ve makilliklere dönüşüyor. Kuzey İskandinavya, irili ufaklı 2000 yakın dağıları, fiyortları, buz gibi sularıyla akan ırmakları ve coşkun şelaleleri, uçsuz bucaksız Kuzey Buz Deniziyle müthiş bir doğaya sahip. Ama yaz aylarında 2 ay batmayan güneş, kış aylarında ise iki ay neredeyse hiç yüzünü göstermiyor.

"Kuzey Işığı" olarak bilinen gökyüzündeki ışık ve renk yansımaları da en güzel Kuzey İskandinavya'dan İklim değişimine bağlı olarak daha da fazla izlenir olan kuzey ışıkları bölgenin büyüleyici güzelliğine cömertçe katkıda bulunuyor. Bu büyüü bozsan şey bir ısırdı mıdır ısıran dev sivrisinekler. Öyle ki Jokkmokk şehrinde küçük bir lokanta kapısına "sivrisinekler girmez" tabelası dahi asılmış. "Kara Buz" buzulu ise küresel ısınma nedeniyle her yıl fark edilir biçimde hızla küçülüyor. Yaz ve kış aylarında hava ısınsındaki farklılıklar +35 ve -50 derece arasında oynaması da bölgeye özel bir durum.

Bu etkileyici doğaya ait ren geyikleri ve sığın geyiği olarak bilinen dev geyikler dışında samurlar, vahşi kediler, değişik kuşlar da kuzeyin sakinleri arasında. Somon balıklarının coşkun bir biçimde ırmaklarda havaya zıpladığını görmek mümkün. Marmelatları yapılan çeşitli yabani yeşil türleri gibi mantarlar da ormanlarda, çalıklarda toplanmayı bekliyor.

İsveç, Norveç, Finlandiya ve Rusya'nın kuzey bölgelerinin bu ilginç coğrafyasında, güç hava şartlarında yaşayan, bölgenin en eski yerleşimcileri olan halk topluluğu kuzey ülkelerinde Same, bizde Laponlar veya Samiler olarak biliniyor. Sameler, hem üzerinde yaşadıkları topraklarını hem de bu topraklarda yaşayan kendilerini Sápmi olarak adlandırıyor. Sápmi onların vatanlarının ve benliklerinin adı.

Sameler kendi tarihlerini anlatırken son buzul çağından sonra bölgeye geldiklerini, kendilerinin bu toprakların gerçek sahipleri olduğunu, Kuzey İskandinavya'da ve Kola yarımadasında buzul çağından bu yana, yani yaklaşık 9000 yıldır yaşayan göçer bir toplum olduklarını söylüyorlar.

Bugün de esas olarak balıkçılık, avcılık, ren yetiştiriciliği ile uğraşan, ot ve orman meyveleri toplayan Sameler geyikleriyle geçiyor. Artık Şaman dininden uzaklaşmış olsalar da davulları ve sembollerini ataları olarak gördükleri avcı ve toplayıcı topluluğun sembollerine benziyor. Eski Same dili de kayalardaki Runik yazılar. Müzikleri ise halen Sibirya ve Orta Asya Türk topluluklarında rastlanan hatta eski Amerikan yerlilerinin genelde sözsüz, gırtlaktan gelen müziklerine benzeyen, insanın ruhuna işleyen bir müzik. (1)

Samelerin geleneksel evleri "kota" denilen çadırlar. Yüzyıllarca bu çadırlarda yaşamışlar. Çadır koni şeklinde, yüksek ve tepesinde halı ile kaplı olan, çadırın ortasında bir delik var. (2) Ren derileri oturma, örtünme ihtiyaçları için kullanılıyor. Ortada ateş yakılıyor, ateşin üzerinde de yemekler pişiriliyor. Çadırın ortası ortak oturma alanı. Yataklar çadırın dış kenarlarına yakın yerlerde. Bir de Samelerin dondurucu soğuklarda yaşadıkları yer altı kulübeli var. Samelerin sadece avlanmak için dışarı çıktıkları yer altı kulübeli bir boy yüksekliğinde. Yeme, yatma, barınma ihtiyacının karşılandığı kulübenin yine ortasında bir ateş yakılıyor, duman bacayla dışarı veriliyor. Bu yaşam alanlarını ör-

neğin Jokkmokk'taki açık hava müzesinde görmek mümkün. Samelerin kileri evin içinde değil. Zaten kiler için yer de yok! Kiler olarak kullanılan odaları ya toprağa gömülmüş küçük bir oda ya da 2-3 metre yüksekliğinde bir ağaç gövdesinin tepesine oturtulmuş havadar geniş bir oda. Açık havadaki yüksek kilerler büyük kuş yuvası görünümünde. Yaklaşık 10 basamak çıkıyor, hatta hava koşulları uygunsa bu odalar uyumak için de kullanılabilir. Sameler "kolt" adı verilen özel bir kıyafet giyorlar. Mavi, kırmızı, sarı ve yeşil renklerden oluşan giysiler, Samelerin hangi bölgeden olduğunu da gösteriyor. Özel günlerde, panayırda mutlaka kolt giyiliyor. Çizmeleri de ren derisinden yapılıyor. Günlük hayatları ren geyikleriyle iç içe olan Sameler, geyiğin her şeyini kullanıyor. Ren geyiklerinin derisi ve boynuzları kullanılarak yapılan geleneksel Same el işleri gümüş ve kurşun tellerle yapılan Same takıları sade ve zarif. Ağaç oymacılığı da yaygın, ahşap kullanımı da. Mobilyaları, su kupaları, bıçak sapı, kaşık vs gibi mutfak araçları mis gibi doğa kokusunu duyacağınız ahşaptan yapılıyor, bazen ren kemikleriyle süsleniyor.

BÖLÜNMEŞ TOPRAKLAR, HALKLAR VE DILLER

Toplam nüfusu 60-80 bin dolayında olan Sameler, önce krallıklar sonra da ulus devletlerin ortaya çıkmasıyla dört ülke arasında bölünmektен kurtulamamışlar. Toprakları Norveç, İsveç, Finlandiya ve Rusya arasında bölünen Samelerin, konuştuğu dilin de dört lehçesi var. Ayrıca yaşadıkları yerlere göre de deniz Sameleri, orman Sameleri ve dağ Sameleri olarak adlandırılıyor. Yani toprakları gibi dilleri ve kendileri de bölünmüş. Bugün Samelerin yaklaşık 50-65 bini Norveç'te, 20-40 bini İsveç'te, 8 bini Finlandiya'da ve 2 bini Rusya'da yaşıyor.

Sameler Birleşmiş Milletler Yerli Halklar Komisyonu (WGIP) tarafından yaşadıkları bölgenin yerli halkı olarak tescil edilmişler ama bu yeterli değil, yaşadıkları ülkelerin Yerli Halklar Konvansiyonu- ILO 69 anlaşmasını onaylaması gerekiyor ki uluslararası koşullarda hukuksal düzenlemeler yapılabilsin. Norveç'in onayladığı bu anlaşmayı Finlandiya ve İsveç onaylamıyor. Ortak bir bayrakları olan Samelerin Rusya hariç, üç kuzey ülkesinde de işlevleri farklı üç parlamentosu var. Sameting olarak bilinen Same Parlamentosunun açılış tarihi Finlandiya'da 1972, Norveç'te 1989, İsveç'te ise 1993. İsveç'te her dört yılda bir yapılan seçimler Sameting için de yapılıyor. 2021 yılında yapılan seçimlere 7 Same partisi katıldı, toplam 31 üye seçildi. Same dili 1 Nisan 2000 tarihinden bu yana İsveç'te tüm lehçeleriyle birlikte azınlık dili olarak kabul edilen bir dil. Azınlık dili olarak kabul edilmesi ve yöresel iki dillilik uygulamasına geçilmesi, Samelerin yoğun yaşadığı Arjeplog, Gällivare, Jokkmokk ve Kiruna gibi bölgelerde bütün resmi kurumlar ve mahkemelerde Samelerin kendi dillerini kullanabilmesi anlamına geliyor.

Aslında Sameler konusunda yazacak anlatılacak çok şey var. Kimlik mücadeleleri, bölümlükleri ülkelerde karşılaştıkları zorluklar, onlara sağlanan kolaylıklar, birlikte yaşadıkları topluma ne kadar uyum sağladıkları ne kadar kabul gördükleri, yerli halk olmanın ne demek olduğu önemli. Örneğin İsveç'te Sameler başka bir şehre taşındıklarında dışlanmamak için Same olduklarını söylemiyor, devlet güvencesine rağmen o bölgelerde çocuklarına Samece öğretecek öğretmen bulamıyorlar. Sayca az olmaları devlet karşısında giderek güçsüzmelerine, daha kolay asimile olmalarına yol açıyor. Samelerin tarihi maalesef acılarıyla dolu.

EL KONULAN TOPRAKLAR

İsveç kralı Gustav Vasa, 1523 yılında ren geyikleri peşinden bölgeden bölgeye göçen Sameleri vergiye bağlayan ilk kral olmuş. Kuzey çağlayan sularının, göllerinin, ormanlarının sunduğu zenginliği gören kral vergilerle yetinmemiş 1542'de "yerleşilmemiş topraklar tanrıya, bize ve İsveç kraliyetine aittir, başka kimeye değil" diyerek Same topraklarına el koymuş. Bu Samelerin tarihinde bir dönüm noktası olmuş.

Samelerin Hıristiyanlaştırılması

Kiruna şehri zor durumda

İSVEÇ ekonomisi için büyük önem taşıyan demir madenleri devlete ait. 1890 yılında madenleri işletmek üzere kurulan LKAB şirketinin tek sahibi devlet. AB tarafından başka ülkelere "devlet küçülün" dayatması yapılırken, İsveç'te LKAB demir çelik devi tamamen devletin elinde ve hiçbir bir küçülme olmayacağı da çok açık. Kiruna'da daha uzun yıllar tükenmeyeceği hesaplanmış demir cevheri yerin 1365 metre derinliğinden çıkarılıyor ve dünyadaki en temiz cevher. Madenlerin yakınında kurulan Kiruna şehri ise zor durumda. Şehrin altı, maden galerileri yüzünden delik deşik olmuş durumda. Bu

Kiruna şehri ve maden

yüzden şehir taşınıyor. 2035 yılına kadar Kiruna şehri tümüyle taşınmış olacak.

HAIN Mİ KAHRAMAN MI?

Bir sonraki dönüm noktası da Samelerin topraklarının sömürgeleştirilmesine ve yerleşimcilere açılmasına yol açan doğal zenginliklerin, madenlerin keşfiyle olmuş. Üstelik bu madenlerin yerini İsveçlilere gösterenler de Sameler. O gündün sonra da toprakları, zenginlikleri birer birer ellerinden alınmış. Bir Same olan Peder Olofsson, 1634 yılında önce Nasafjäll denilen dağılık bölgedeki gümüş madenini gösterdikten sonra 1673 yılında bir başka Same de Luossavaara isimli bir dağdaki demir cevherinin yerini göstermiş.

Hemen karşındaki Kiruna'navaara'da da zengin bir demir madeni olduğu ortaya çıkınca kraliyet adına derhal madenlere el konmuş. Bugün İsveç'in en önemli zenginlik kaynaklarından olan ve tamamı devlet tarafından işletilen LKAB demir ve çelik endüstrisi de işte burada kurulmuş. 15 yıl vergi muafiyeti tanınarak bölgeye İsveçli yerleşimciler getirilmiş. Yerleşimciler yasal desteklerle Samelerin tek gelir kaynağı olan balıkçılık, avlanma ren geyiği yetiştiriciliğine de ortak edilmişler, hatta ele geçirmişler. Madenlerde ücretli işler İsveçlilere verilmiş. Samelerin payına ise un, tuz, tütün ve içki karşılığında ocaklardan maden çıkarılması ve ren geyikleriyle taşınması gibi ağır işler düşmüştü. Bu ağır şartları kabul etmeyen Sameler işkence ve hapis cezalarıyla karşılaşmış. Madenlere inen ve çalışanların çoğu muhtemelen şartların ağırlığı nedeniyle alkol bağımlısı olmuş. Ren geyikleri de o ağır madenleri taşırken sakatlanmış, ölmüş. Öyle ki kayıtlarda Nasafjällen ve Silbojokk arasındaki yolun kenarının ren geyiği iskeleleriyle dolduğu belirtiliyor. Bazı Sameler bu dönemde geyikleriyle Norveç'e taşınmış.

Sameler yüz yıllar içerisinde ormanlarını, ır-

maklarını, göllerini kaybetmişler. Üstelik 20.yy başlarında "değersiz ırk" olarak nitelenerek ırk çalışmalarının öznesi olmuşlar. Kafatasları, vücutları ölçülmüş kayıt altına alınmış. Değersiz bir ırkın zenginliklere sahip olması kabul edilemeyeceği için İsveç, sessiz sedasız Samelere ait olması gereken yer altı ve yer üstü zenginliklere el koymuş.

ŞAMANİZM'DEN HIRİSTİYANLIĞA

Samelerin topraklarının istila edilmesiyle birlikte dinleri de sorun olmuş. Kiliseye gitmeye ve dinlerini terk etmeye zorlanmışlar. Çok tanrılı Şamanizm, 17.yy sonlarında yasaklanarak Hıristiyanlığı kabul etmeyenlere ölüm cezası dahil cezalar verilmiş. Hatta "şeytan işi" denilerek davulculuyla birlikte yakılan şaman dahi var. Son derece muhafazakar bir tarikati olan Laestadian tarikatı da 1830'lulu yıllarda Samelerin Hıristiyanlaştırılmasında önemli rol oynamış. Ama Sameler Şaman davullarını halâ kendi ataları gibi kendi tanrılarına süslemeye devam ediyorlar tıpkı zorla Hıristiyanlaştırılan Güney Amerika yerlilerinin yaptığı gibi...

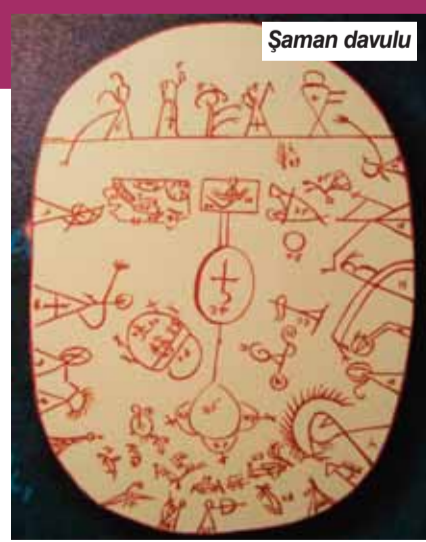
DİPNOTLAR

1) Jojk denilen bu müzik türü Same geleneğini nesilden nesile taşıyor. Farklı Same lehçelerinde farklı isimleri var. Leu'da, Luohti, Vuelie, Vuöllie gibi. Sözlü olmasa gerekmiyor, sözsüz ve diğullara seslenen bu türü döğajusa, tsäbmat deniliyor. Tek başına söyleniyor ve bir anlamda bu müziği söyleyenle duygusal olarak özdeşleşiyor. Modernleşme rüzgârlarından etkilenen jojklar da var. Ancak klasik jojklar bir başka. Farklı birkaç jojk içeren müzik ve jojk'u yaşatmak için yapılan yarışma için: https://www.youtube.com/watch?v=2_gnoljBW8 ; https://www.youtube.com/watch?v=kJNYNOjdHOk

2) Güney Amerika'da Patagoniya'da yok edilmiş haklardan olan Yamanalâm mizede ya da açık havaya kurulum çadırları da Samelerin çadırlarının benzeriydi. https://www.aydinlik.com.tr/haber/terra-del-fuegonun-cigligi-201682; https://www.aydinlik.com.tr/haber/terra-del-fuego-ates-topraklarindaki-son-sehir-ushuaia-200102

Samelerin genleri

ÇEŞİTLİ etik sorunlara rağmen genetik çalışmaların yadsınmayacak kadar önemli ve insanlığın göç tarihi konusunda bilgi verebilecek önemli bir kaynak. Uzunca yıllar Samelerin İskandinavya'da yaşadıkları dışında Asya-Moğol kökenli gruplarla akrabalıkları üzerinde durulmuşken, 1990'larda Samelerin ne Moğol gruplarla ne de Finlilerle akrabalık bağları olmadığı iddia edildi. Daha sonraki çalışmalar ise bu yaklaşımın doğru olmadığını ortaya koydu. Yeni DNA çalışmalarına göre Kuzey Asyalılarda ve Samelerde görülen ortak genler Finlandiya ve Ural-Volga coğrafyasında yaşayanların da katkısı var. Bu son çalışmada Samelerin, Kuzey Afrika'daki varlıkların 9000 yıla ulaşan Berberlerle de akraba olduğu ortaya çıkarıldı. Her iki grubun geni de Haplo grubu U. Bu teoriye göre Samelerin avcı toplayıcı topluluğun üyesi olarak son buz çağından sonra Alpler üze-

Şaman davulu

rinden Kuzey Avrupa'ya geldikleri kabul ediliyor. Kısacası Sameler, yeni tezler ve testlere kadar Ötzi'nin ve bizim akrabalarımız. https://www.cell.com/cell-genomics/pdfExtended/S2666-979X(23)00174-X

Samelerin yaşadığı alanın ekonomik katkısı

BUGÜN İsveç'in kuzeyinde Samelerin yoğun olarak yaşadığı alanlar, İsveç'in toplam alanının %25'ini, nüfusunun %3,5'ini kapsamaktadır. Ekonomi motoru olarak adlandırılan bu bölgeden İsveç'in demir cevheri ihracatının %90'ı, elektrik üretiminin %38'i, orman gelirlerinin %18'i elde edilmektedir. İsveç'in toplam ihracat gelirlerinin %15'i de buradan sağlanmaktadır

Samelerin özerklik hakkı

İSVEÇ'TE Samelere özerklik hakkı tanınmıştır. Sameler yoğun yaşadıkları bölgelerde dil, çocukların eğitimi, yaşlarının bakımı, ren geyiği ticareti, avcılık ve balıkçılık gibi konularda sınırlı da olsa kendi kararlarını alabiliyorlar. Ancak merkezi hükümet özellikle yeni enerji yatırımlarında Sameler yokmuş gibi davranmayı seçiyor. Ren geyiklerinin göç yollarını umursamadan kesiyor. Samelerin özerklik haklarını ne kadar kullanabildikleri konusunda Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve İsveç hükümeti arasında bir anlaşmazlık olduğunu da belirtmek gerekir.

Sameler hakkındaki yazılı kaynaklar

VAHŞİ ren geyiklerini ve diğer hayvanları avlayarak, balık tutarak, ot ve orman meyveleri toplayarak yaşayan toplulukla ilgili yazılı kaynakların ilki Romalı Tacitus'a ait. Tacitus'un MÖ 98 yılında yazdığı Germania adlı eseri Samelerden "fenni halkı" olarak bahseden ilk yazılı kaynak. Tacitus avcı bir topluluğun ot ve kemik mızraklar kullandığını, deri geyiklerini ve deri ticaretinden söz eder. Bugünkü Norveç'in Tromsö şehri civarlarında yaşadığı sanılan Ottar'ında fenni olarak nitelendiği Samelerden vergi almaya başladığı ve vergileri hayvan derisi olarak kabul ettiği biliniyor. 1000 yıllarında bu kez Bremenli Adam Samelerden bahsediyor. 1300'lü yıllarda İbni Batuta, Rusya'nın kuzeyindeki bu insanlarla yapılan ticaretten ve oralara yalnızca köpeklerin çektiği kızaklarla gidilebildiğinden bahseder. 1600 yıllarında ise Johannes Schefferus, Magnus Gabriel de la Gradie'nin yardımıyla Sameler ve İsveçliler arasındaki farklılıkları ilk kez etnolojik olarak açıklamaya çalışır. 1673'de bu halk grubunun adının Same olduğunu söyleyen de Johannes Schefferus olur. Bakınız: Koloni i Norr, Lennart Lundmark; https://samekulturen.wordpress.com/2013/02/03/samerna/

Jokkmokk'ta yıllık Same pazarı

**İLK BALABAN
KONÇERTOSUNU
BESTELEDİ**

MÜZİSYEN MANAFZADE AİLESİNİN VİYANA'DAKİ DÂHİSİ: Kendi orkestramı kurarak kültürümüzü yaşatmak istiyorum

Bir ilke imza atarak Balaban Konçertosu'nu besteleyen piyanist, orkestra şefi ve besteci Abuzar Manafzade müzik yaşamını ve hayalindeki çalışmalarını anlattı. Üstün başarıları bulunan sanatçının En büyük hayallerinden birisi; yakın zamanda kendi orkestrasını kurmak

ALI ULUSOY

AZERBAJYCAN Devlet Sanatçısı İslam Manafov'un oğlu olan ve bütün ailesi de müzisyenlerden oluşan piyanist, orkestra şefi ve besteci Abuzar Manafzade Aydınlik Avrupa'ya konuştu. Balaban enstrümanı için yazılmış ilk konçertosu besteleyen Manafzade, içine doğduğu müzik ekolü, aldığı eğitimler ve ortaya koyduğu başarılarla parlak gelecek vadeden bir Türk sanatçı olarak müzik yolculuğuna devam ediyor. Viyana'da yaşayan Abuzar Manafzade'nin piyanodaki etkileyici performansları ve bestelediği eserlerden tüm dünyada övgü ile bahsediliyor. Uluslararası yarışmalarda 18 ödül kazanan Abuzar Manafzade aynı zamanda "Türkiye 100 Marşı" ile ses getiren Turan Manafzade'nin ağabeyi ve bu marşın orkestrasyonunu yapmış olan kişi.

Viyana Senfoni Orkestrası, Viyana Radyo Senfoni Orkestrası gibi Avrupa'nın ve dünyanın önemli orkestralarını yöneten Abuzar Manafzade, çağdaş operaları sahneye koyan Neue Oper Wien'de orkestra şefi olarak çalıştı. 2021 yılında Azerbaycan Cumhurbaşkanlığı İlaham Aliyev tarafından "Azerbaycan Dilne ve Kültürüne, Azerbaycan Diasporasına Katkılarında Dolaylı" Madalya ile ödüllendirildi. Abuzar Manafzade ile müzik yaşamını ve hayalindeki projeleri konuştuk.

'EĞİTİM SOYAĞACIM BEETHOVEN'A KADAR UZANIYOR'

■ Müzisyen bir aileden gelip çok iyi müzik eğitimi aldınız ve hakkınızda profesörler tarafından söylenmiş övgü dolu yorumlar bulunuyor. İçinden geldiğiniz müzik ekolü ve edindiğiniz birikim hakkında neler söylersiniz?

Benim öncelikle en büyük şansım müzisyen bir ailede doğmuş olmam. Babam Azerbaycan Devlet Sanatçısı, piyanist İslam Manafov. Moskova Çaykovski Konservatuarı mezununu, kökleri ta Beethoven'a kadar uzanan bir müzik eğitim soyağacının temsilcisi. Annem piyanist ve piyano öğretmeni Shukufa Manafova, kız kardeşim Azerbaycan Devlet Sanatçısı piyanist, orkestra şefi, besteci Turan Manafzade. Akrabalarımız da hepsi mutlaka bir enstrüman çalar.

İlk müzik eğitimimize küçük yaşlarda Bakü'de Müzik Okulunda başladık. 2000 yılında ailece İstanbul'a taşınmamız sonrasında kardeşim ile seviye sınavlarını başarıyla geçerek 400 kişi içerisinde üç kişiden ikisi olarak Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuarı (MSGSÜDK) Ortaokulunu kazandık. Daha sonra lise ve lisans eğitimimizi de burada tamamladık. MSGSÜDK'da hem Türk Beşleri'nden Ulvi Cemal Erkin ve Ahmet Adnan Saygun'un öğrencilerinin, hem Fransa, İtalya, ABD'de eğitim almış hocaların piyano, kompozisyon ve orkestra şefliği öğrencisi oldum.

Mezuniyetim sonrasında ise, dünyanın en iyi müzik üniversiteleri sıralamasında her

sene ilk üçte yer alan, köklü ve saygın bir geçmişe sahip ve özellikle orkestra şefliği alanında üç gün süren çok zorlu sınavlar sonucunda her sene sadece birkaç öğrencinin kabul edildiği, Herbert von Karajan, Claudio Abbado, Zubin Mehta gibi büyük orkestra şeflerini yetiştiren Viyana Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi'nin 5 yıl süren Orkestra Şefliği Bölümü'nü kazanan ilk Azerbaycanlı olduğumu gururla söylemek isterim. Geçtiğimiz sene ise Azerbaycanlı büyük besteci Fikret Amirov'un eserlerine yer verdiğim, muhteşem Musikverein Altın Salon'da, Viyana Radyo Senfoni Orkestrası'nı yönettiğim mezuniyet konserim sonrasında Avusturyalı müzik otoritelerinin eserlerimiz ve performansım karşısında söyledikleri olağanüstü yorumları ve hayranlıklarını görmek müthişti!

Orkestra Şefliği eğitimimin yanında, aynı zamanda Anton Bruckner Üniversitesi'nde de Piyano Yüksek Lisans eğitimi tamamladım. Eğitim sürecimde ayrıca dünyanın birçok yerinde piyano ve orkestra şefliği master-class'larına katıldım. Tüm bunları göz önüne aldığımızda, farklı ülkelerden ve eğitim kökeninden gelen hocalarla çalışmış olmak bana tüm ekollerini tanıma ve müziğe farklı pencerelerden bakma niteliğini kazandırdı ki bunun bir müzisyen için çok önemli ve büyük bir şans olduğunu düşünüyorum. Aileme ve tüm hocalarıma şükranlarını sunuyorum.

BALABAN VE SENFONİ ORKESTRASI İÇİN YAZILMIŞ İLK KONÇERTO

■ Balaban için yazılmış olan ilk konçertosu bestelediniz. Balaban enstrümanı için bir eser besteleme fikri nasıl ortaya çıktı?

Balaban çok küçük ses aralığına rağmen, inanılmaz etkileyici bir sesi olan ve ben de küçüklikten beri çok etkilemiş olan bir enstrüman. Azerbaycan müzik tarihine baktığımda "Tar ve Senfoni Orkestrası", "Kamaçça ve Senfoni Orkestrası" vs. için konçertolar yazılmış olduğunu gördüm. Fakat Balaban için böyle bir eser olmadığı için, ayrıca etnik enstrümanımızı Klasik Batı senfoni orkestrasıyla buluşturarak kültürlerarası köprü kuracağımızı düşünerek ki bir sanat insanı olarak bu benim en büyük ideallerimden birisi, büyük bir mutlulukla 2013 yılında bu Konçertosu bestelemeye başladım. Eserde aynı zamanda Azerbaycan vurmalı enstrümanı nağara ve piyano da solist olarak yer almakta. Eserin dünya prömiyeri 2018 yılında ABD'nin Kaliforniya Eyaleti'nde Monterey Gençlik Senfoni Orkestrası ile gerçekleşti. Eserin Azerbaycan prömiyeri ise kız kardeşim Turan Manafzade'nin şefliğinde 2019 yılında Bakü Filarmoni Salonu'nda gerçekleşti. En son icraları ise daha geçtiğimiz ay ilk defa benim kendi şefliğimde Brezilya'nın Belém ve Brasilia şehirlerindeki senfoni orkestraları ile gerçekleştirildi. Esere olan ilginin her geçen gün daha da artması, eserin bestecisi olarak beni çok mutlu ediyor. Ayrıca bu yıl "Balaban/Mey

İşçiliği ve İcra Sanatı"nın Azerbaycan ve Türkiye'nin çok uluslu dosyası olarak UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesine kaydedilmesi de mutluluk veren bir gelişme oldu.

'BALABAN ORTAK MİRASIMIZ'

■ Bu eserin Türkiye ve Azerbaycan'da seslendirilmesi yönünde hangi çalışmalar yapılıyor?

Değitim gibi Balaban Konçertosu'nu daha önce Azerbaycan'da seslendirdik ama henüz Türkiye'de seslendirilmedi. Dünyanın her yerinde ve her seferinde daha ilk bölümden sonra bile ayakta alkışlanan bu eserin Türkiye'de de çok sevilceğinden eminim. Ortak kültürümüzü yansıtan bu enstrümanı dünya ya tanıtmak için bu esere sahip çıkılması gerektiğini ve mümkün olduğunca dünyanın her yerinde bu eserin seslendirilmesi için hem bireysel, hem de kurumsal anlamda, dış temsilciliklerimiz de dahil, devletlerimizin destek vermesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bu esere sahip çıkmak demek, ortak değerimize, ortak mirasımıza sahip çıkmak demektir.

'TÜM DÜNYADA BARİŞ DİLİYORUM'

■ Bir de "Hocalı'ya" eseriniz var. Bu eserin ne zaman bestelediniz? Bu eserle vermek istediğiniz mesaj neydi?

1992 yılında Hocalı'da yaşanan soykırımı, orada hayatını kaybeden insanların sesini tüm dünyaya duyurmak, dünyanın neresinde olursa olsun insanlığa karşı yapılmış olan tüm haksızlıkları, savaşları, katliamları protesto etmek ve barışa çağrı için 2016 yılında besteledim bu eseri. İlk seslendirildiği İstanbul'da oldu ama sonrasında UNESCO, Avrupa Parlamentosu gibi önemli merkezlerde, Amerika, Asya ve Avrupa'da, kısaca dünyanın her yerinde hem kendim, hem aile üyelerim, hem de birçok müzisyen ve orkestralar tarafından yüzlerce kez seslendirildi. Sanatın, insanlığın barış ve huzur içerisinde yaşaması için büyük ve önemli bir güç olduğuna inanıyorum. Büyük Atatürk'ün söylediği gibi "Yurtta sulh, cihanın sulh!" diyor, bir daha böyle acılar yaşanmaması ve din, dil, ırk ayrımı olmasızın, tüm Dünya'da barış olmasını diliyorum.

'HEP MÜZİKLE İÇ İÇE BÜYÜDÜM'

■ Biraz ailenizden bahsedelim. Manafzade ailesi müzik dünyasında tanınan bir aile ve giderek de müzisyenlerle genişleyen bir aile.

Değitim gibi Manafzade ailesinde doğmuş olmak büyük bir şans. Dünyaya gözümü açtımdan beri hep müzikle iç içe büyüdüm. Evimizde 3-4 piyano ve gece gündüz müzik. Çevremizde aile dostlarımız büyük ressamlar, yazarlar, mimarlar. Ailem 23 yıldır İstanbul'da yaşıyor. Ben ise son 8 yıldır Viyana'da, eşim, Alman-Kübalı soprano ve oyuncu Karen Danger-Manafzade ile birlikte yaşıyorum.

Abuzar Manafzade'nin şefliğinde Viyana Radyo Senfoni Orkestrasının Konseri, Musikverein Altın Salon, Viyana/Avusturya

"Her başarılı erkeğin arkasında bir kadın vardır" sözünü destekler nitelikte, ailece tüm başarılarımızın arkasında annem Shukufa Manafova'nın olduğunu söylemek isterim. İstanbul'un en ünlü piyano hocalarından, bugüne kadar dünyanın her yerinden onlara gence piyano eğitimi vermiş, onlara en zor sınavları, konservatuarları kazandırmış, bizim de üstümüzde en çok emeği olan müthiş insan annem. Babam, piyanist İslam Manafov ise tüm dünyada konserler veren, eleştiriler tarafından "Piyano'nun Altın Çağının Son Romantik Temsilcisi" gibi sözlerle övülen, hepimizin baş tacı, ustası. Piyano resitallerinin yanında verdiği master-class'lar ve yıllardır yürütmekte olduğu "Çocuklar ve Gençlerle Müziğe Yolculuk" Projesiyle de binlerce insanın hayatına dokunmuş büyük bir sanatçı. Kız kardeşim Turan Manafzade de benim gibi hem piyanist, hem orkestra şefi, hem besteci. Ayrıca çok güzel de sesi var, kendi parçalarını piyanoda çalıyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yıla ithafen hem sözü hem bestesi kendine ait "Türkiye-100" eseri de insanlar tarafından inanılmaz sevildi, her yerde çalıyor, söyleniyor. Turan daha bu eseri taslak aşamasında Şubat 2023'te bana gönderdiğinde, "Buna bir de söz yaz, bu Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yıl marşı olsun!" dedim ve dedim oldu. Benim fikrimde de 100. yıla ithafen yapılan marşlar içerisinde en güzeli Turan'ın bestelediği marş oldu!

'ESERLERİMİZ ULAŞILABİLİR OLMALI'

■ Türkiye ve Azerbaycan, kendi eserlerimizin seslendirilmesi, çoğaltılması ve uluslararası alanda kültür sanat işbirlikleri için hangi adımları atmalı?

Burada yapılması gereken işler çok fazla. Tarih boyunca şahit olduğumuz ve dünyada örneklerini gördüğümüz gibi, ilk ve en önemli nokta devlet seviyesinde sanata ve sanatçıya, yaratıcı projelere maddi desteğin verilmesi. Bir sonraki aşamada ise özel kurumların, şirketlerin vs. maddi desteği çok önemli. Ülkelerimizin global arenada la-yığınca temsil edilmesi adına dinamik ve vizyoner gençlerin değerlendirilmesi ve önemli kurumlarda görevlendirilmesi büyük önem arz etmektedir. Genç bestecilere yeni eserler

yaratmaları konusunda, genç müzisyenlerin yurt dışında eğitim almaları konusunda verilecek destek, yeni kurulacak olan oda müziği toplulukları, orkestralar, korolar, çağdaş müzik gruplarını vs. desteklemek, senfoni, opera, konçerto gibi büyük çaplı yeni eserlerin bestelenmesinin teşvik edilmesi ve bunların düzenli olarak orkestraların, opera evlerinin programlarına konması vs. bunların sadece bir kısmı.

Bestecilerimizin yazmış olduğu ve dünyada ses getireceğine inanılan iddialı eserlerin dünyanın önemli orkestraları tarafından, önemli konser salonlarında, önemli etkinliklerde seslendirilmesi, yine önemli CD firmaları tarafından kaydı yapılarak dünyada ciddi müzik dinleyicilerine sunulması, bu kayıtların ve eserlerin notalarının orkestra şeflerine, müzik eleştirmenlerine, tüm dünyadaki müzik üniversitelerinin kütüphanelerine gönderilmesi ve aynı zamanda dijital ortamlarda da bu kaynakların ulaşılabilir olmasının sağlanması çok önemli.

'İLK OPERAMI BESTELİYORUM'

■ Gelecek projelerinizden bahsedermisiniz?

2023 yılında kendi bestelerimden ve Azerbaycanlı bestecilerin eserlerinden oluşan ilk CD kaydı yayınladım. Tüm dijital platformlarda dinlemek, ayrıca inşalı bir şekilde kişisel web sitem www.abuzarmanafzade.com'da satın almak da mümkün. Şimdi ise ikinci CD kaydımın hazırlıklarına devam ediyorum. Yaratıcı insanlarda projeler bitmez! Piyani ve orkestra şefi olarak tüm dünyada devam eden konserlerimin yanında, şu anda ilk operamı besteleyorum. Bunun yanında uzayla ilgili bir müzikal besteleme teklifi aldım, görüşmeler devam ediyor.

■ Genç ve etkileyici bir müzisyensiniz. En büyük hayaliniz nedir?

En büyük hayallerimden birisi; yakın zamanda kendi orkestramı kurmak. Yenilikçi ve dinamik bir yapıya sahip, yetenekli genç müzisyenlerden oluşacak bir orkestra kurmanın toplumsal ve kültürel anlamda bizlere katacağı değer ve geri dönüşlerin yankısı büyük olacaktır. Bu projeyi desteklemek isteyen tüm sanat fedaisi insanları ve kurumları bana ulaşmasından büyük mutluluk duyuyorum.

Manafzade ailesi 2019 yılında Türkiye ve Azerbaycan Cumhurbaşkanlarının katılımıyla Edirne'de gerçekleştirilen TANAP Projesi'nin açılış töreninde konser verdi

ÇİNLİ GEZGİNCİNİN GÖZÜNDEN

Antik Hindistan'da halk sağlığı ve eğitimi

Hint tıbbi, Antik uygarlıklara ait anlayışın ortak noktalarından olan ruhani yapıyı barındırır. Bu anlayış zinde kalmak, dengeli yaşamak, vücudun gençliğini idame ettirmek üzerine kuruludur. Hint mitolojisinde önemli ve eşit düzeyde yer alan 3 tanrı Brahman, Vişnu ve Şiva'nın sağlık felsefesine büyük katkı sunduğu bilinmektedir

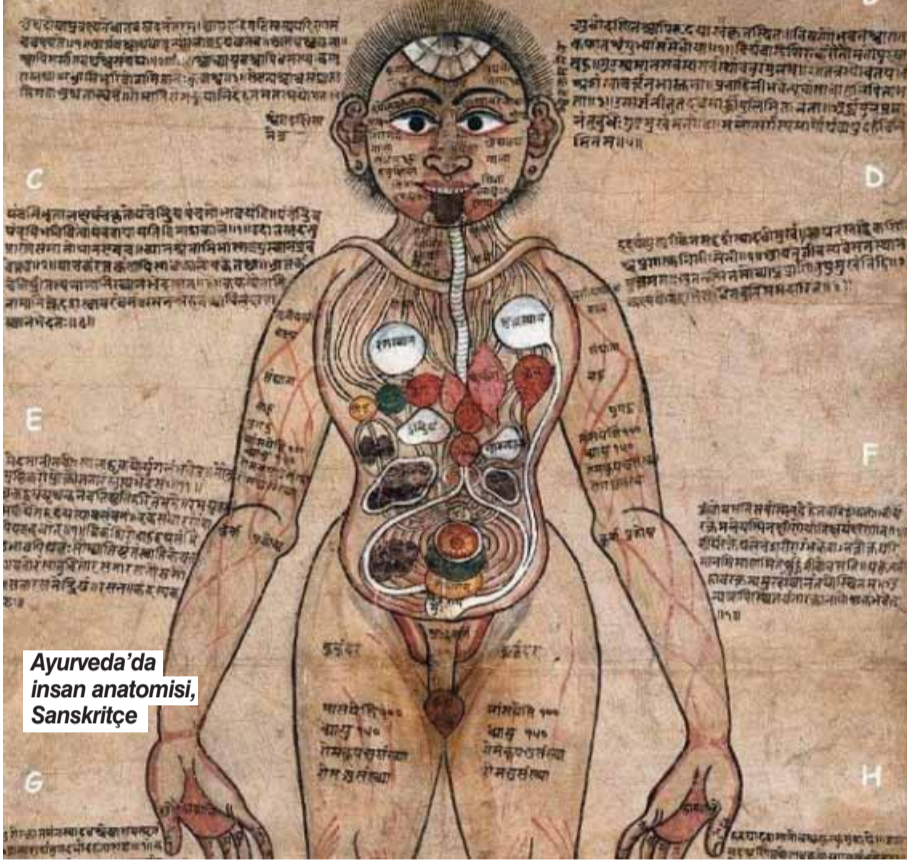
DR. CÜNEYT AKALIN

AVRUPA Orta Çağ karanlığına gömülmüş iken Asya'nın kadim uygarlıkları Çin ve Hindistan uygarlığının ileri aşamalarını yaşıyorlardı. M.S. 7. yüzyılın ortalarında Hindistan'a giden Çinli gezgin Hiuen Tsang'ın büyük önem taşıyan tanıklığı, Hindistan'daki sosyal-kültürel yapı hakkında geniş bilgiler veriyor. Çin'e dönerken el yazmalarını beraberinde götürülen Çinli gezgini sıcak karşılayan Tang İmparatoru, gezginden el yazmalarını Çinceye çevirmesini ister. Hiuen Tsang yıllarca uğraşarak imparatorun talimatını yerine getirir. Bunu aşağıda göreceğiz. Öncelikle Hint tıbbi hakkındaki temel bilgilerle başlayalım.

ANTİK HİNDİSTAN'DA TIP

Hint tıbbi, Antik uygarlıklara ait anlayışın ortak noktalarından olan ruhani yapıyı barındırır. Bu anlayış zinde kalmak, dengeli yaşamak, vücudun gençliğini idame ettirmek üzerine kuruludur. Hint mitolojisinde önemli ve eşit düzeyde yer alan 3 tanrı Brahman, Vişnu ve Şiva'nın sağlık felsefesine büyük katkı sunduğu bilinmektedir. Onlara göre, dünyevi olan rahatsızlıklar daha çok yaralanma, kırık gibi haricen görülen/anlaşılan patolojilerdir. Bu bağlamda, Hint tıbbında yüzeysel bir anatomi bilgisinin var olduğunu söylemek mümkündür.

İki Hintli hekim Charaka ve Susruta, yazdıkları kitaplar ile tıbbin temellerini oluşturdular. "Veda"lar yolu ile pek çok uygulamaya halka aktarıldı. Aslında, "Veda"lar, Hint tıp anlayışının insanlığa aktarılmasında kul-

lanılan yazılı metinlerdir. Bu metinlerde, tanrılara sunu, tapınma, sağlık için dualar, uzun yaşam dâhil pek çok konuya özgü yazılan dinsel yazılar yer alır.

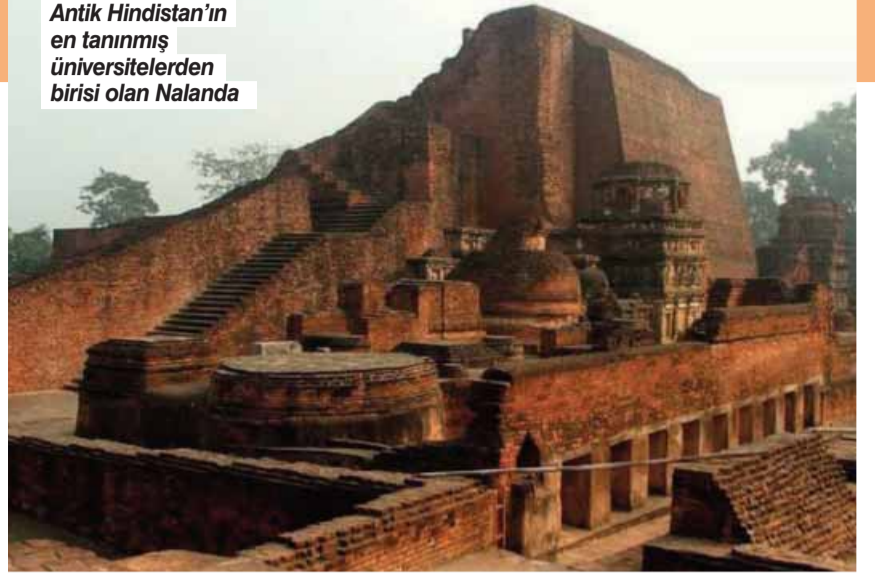
Hint sağaltımının temeli "Ayurveda" olmasına karşın, günümüzde farklı yüzyıllarda Hint tıp sağaltımına giren geleneksel tıp sistemleri de mevcuttur.

ÇİNLİ GEZGİNİN GÖZLEMLERİ

Şimdi sözü Budist etkisinin kuvvetle hissedildiği o yüzyılda (M.S. 7. yüzyıl) Hindistan'da uzun yıllar geçiren Hiuen Tsang'ın halk sağlığı ve eğitimi gözlemlerine bırakabiliriz:

"Pataliputra'dan (Ganj kıyıları) pek

Antik Hindistan'ın en tanınmış üniversitelerden birisi olan Nalanda

uzakta olmayan manastır ve üniversitenin bileşiminden oluşan büyük Nalanda Üniversitesi'nde 10.000 öğrencinin ve rahibin yaşadığı söyleniyordu. Burası Budist eğitimin büyük merkeziydi...."

Çinli gezgin "Hükümetin idaresinin yumuşak ilkelere dayandığı için yalın olduğunu, halkın angaryaya tabi olmadığını" belirttikten sonra devam ediyor: "Halkın eğitimi örgütlenmiştir. Erken yaşlarda başlayan ve kız-erkek çocuklar ilk sınıfı geçtikten sonra 5 sınıflı Şastralarda eğitime başladıklarını, Şastraların (temel bilgiler) günümüzde salt din okulu olarak anlaşıldığını ancak o günlerde her türlü bilginin verildiği merkezler anlamına geldiğini" belirtiyor.

Gezgin devam ediyor:

"Beş Şastra (temel bilgiler) şunlardı: a) Gramer, b) Sanat ve Zenaat, c) Tıp, d) Mantık, e) Felsefe. Bu konuların öğrenimi üniversitelerde devam ediyor, çoğunlukla 30 yaşında ancak tamamlanıyordu.

...İlköğretim oldukça yay-

gındı, bütün rahipler ve din adamları öğretmenlik yaptıkları için, bilgi eksikliği hissedilmiyordu."

Çinli tanık, Budist imparator Harşa'nın tipik Hindu festivallerine gittiğini, bütün yok-sulları ve ihtiyaç sahiplerini festivale davet ettiğini belirtiyor. Harşa'nın o panayrlarda günde 10.000 kişinin karnını doyurduğunu, her beş yılda bir hazinenin fazlasını halka dağıttığını naklediyor Çinli gezgin: Altınları, mücevherleri, ipeklileri, yani elindeki her şeyi...

Muhafazakar bir Budist olan Harşa, hayvanların et için kesimini durdurduğunu, bunun Brahmanların çoğunun itirazıyla karşılaşmadığını, çünkü Buda'nın zuhurundan beri Brahmanların giderek vejetaryenliği benimzediklerini anlatıyor. Çinli gezgine göre Hindistan'da bir kişi hasta olduğunda hemen yedi günlük oruca başlamış. Aslında hastalık o yıllarda pek popüler bir şey değilmiş, doktora da fazla ihtiyaç yokmuş.

Yine Çinli gezgine göre "Hindistan'ın çarpıcı özelliği yöneticilerin ve askerlerin eğitimli, kültürlü insanlara gösterdiği saygı"ymış. Gerçekten de o yıllarda Çin'de ve Hindistan'da kaba kuvvet ve zenginler değil, öğrenme ve kültür büyük saygınlık kazanır. Gezgin Orta Asya'daki Budist manastırlardan da söz ediyor: "İran'da, Mezopotamya'da, Horasan'da, Musul'da vb. mevcuttu."

İRAN

€1850

23-30 NİSAN

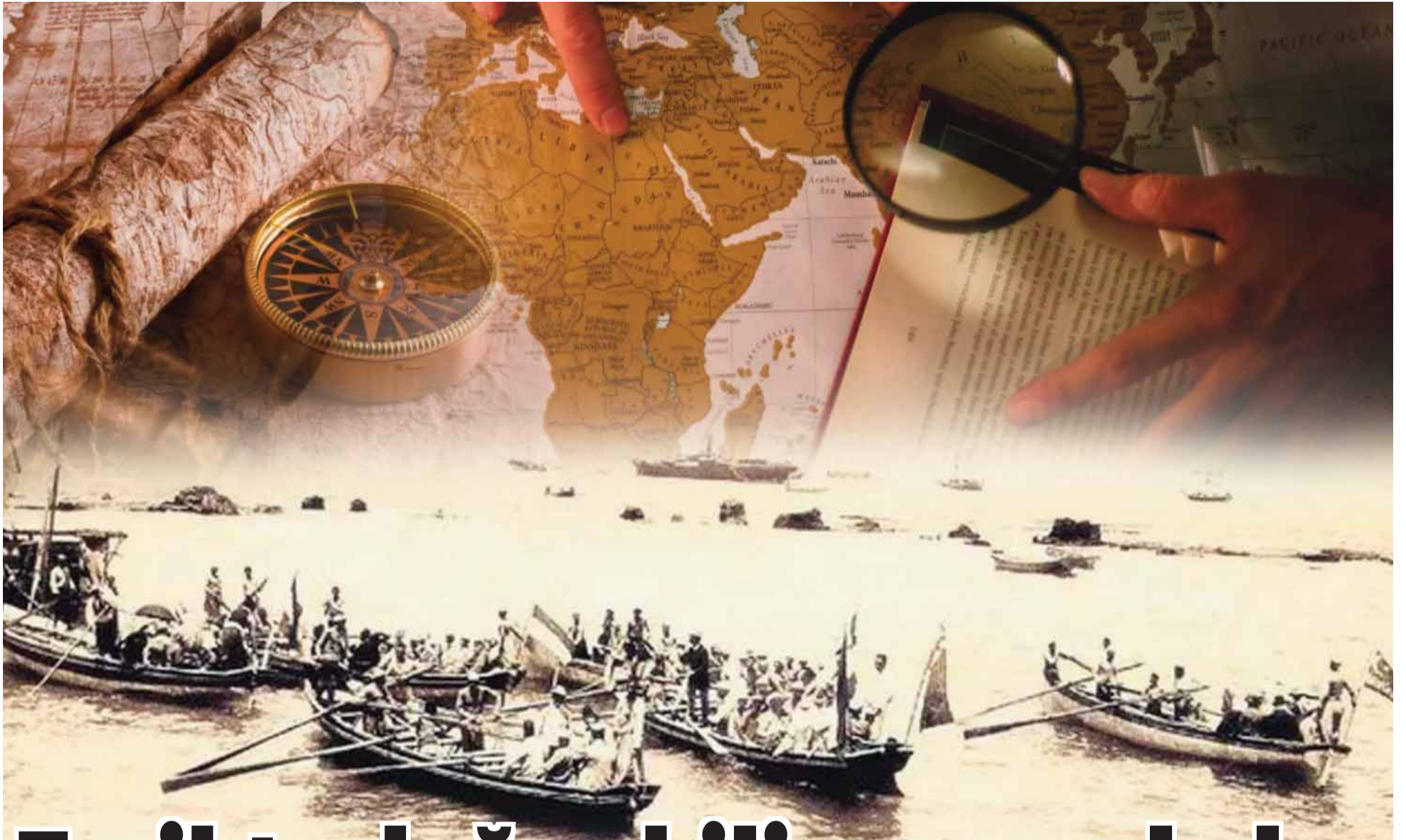
TUR PROGRAMINA DAHİL OLAN HİZMETLER

- .Uçak biletleri
- .4*-5* Otellerde konaklama
- .Otobüs ile transferler
- .Kahvaltı-Akşam yemeği
- .Profesyonel Rehberlik hizmeti
- .Tur boyunca sürpriz ikramlar
- .Zorunlu seyahat sigortası

Kayıt ve Bilgi için iletişim: +49 1511 8958982

ULUSAL GÖNÜLLÜLERİ AVRUPA TEMSİLCİLİĞİ

Tarihte doğru bilinen yanlışlar

EMERİTUS PROF. DR. YAŞAR GEYİKDAĞI
NEW YORK EYALET ÜNİVERSİTESİ

*Mitoloji bir yalandır ki sonunda gerçeğe dönüşür.
Tarih bir gerçektir ki sonunda yalana dönüşür.*
Jean Cocteau, Fransız şair ve düşünür

TÜRK tarihini incelerken hem yerli hem de yabancı yazarların çalışmalarına irdelleyici ve süzücü bir gözle bakmak yararlıdır. Aksi takdirde, yapılan basit bir aktarmacılık ve yüzyesellik, yazar hem kendini hem de okurunu, ki bu daha kötü, yanlışlara kolaylıkla sürükleylebilir. Bu yazı, tarihten verilen birkaç örnekle, doğru olarak bilinen yanlışların yıllarca nasıl süregeldiğini göstermeye çalışacaktır. Şüphesiz bu örnekler çoğaltılabilir.

Örnek 1: İkinci Abdülhamit Yahudilerin Filistin'e yerleşmesine izin vermemiştir.

Aslında İsrail'in kutlanan iki kuruluş tarihi vardır. Birisi 1948 ki bu gayet iyi bilinir. Bu devletin resmen ve hukuken (de jure) kuruluşudur. Ancak, İsrail'de kutlanan diğer kuruluş yıldönümü 1898'e tekbül eder ki bu İsrail devletinin fiili (de facto) başlangıcıdır. (1) Catherine Dupeyron isimli Fransız yazarın 2008'de yazdığı makalenin başlığı "İsrail 110 yaşındadır" ki, bu kuruluşu 1898'e gönderir. Zaten 2008'de, İsrail'de 110. Kuruluş yıldönümü kutlanmıştır. Bu da Abdülhamit'in Yahudilere çok ters gitmediğini ve çeşitli grupların Filistin'e yerleşmesine izin verdiğini gösterir. Bizim Osmanlı hayranı kesiminin bir hayal aleminde yaşadığı anlaşılıyor.

Bu arada, İsrail'den söz açılmışken, Yahudiler hakkında yapılan bilimsel bir çalışmadan söz etmek isterim. Filistin'deki eski (Arapların fethinden önceki) Yahudi mezarlarından alınan DNA örnekleri şimdi Filistin'de yaşayan (Arap) köylülerinin DNA örnekleri ile karşılaştırılmış ve bunların önemli ölçüde örtüştüğü saptanmıştır. Buna karşılık, dünyanın çeşitli yerlerinden gelip İsrail devletini kuran Siyonist Yahudilerin DNA'nın eski Yahudilerinki ile uyuşmadığı görülmüştür. (2) Bu da Siyonistlerin hayallerini yıkıyor.

Örnek 2: İslam âleminin kahramanı, Selahattin Eyyubi.

On dokuzuncu yüzyıla kadar İslam âleminin en büyük kahramanı Mısır Memluk Sultanı Baybars (veya Baybars) idi. Haçlılar tamamen Orta Doğu'dan attığı gibi Suriye'de Ayn Calut'da, Cengiz soyundan İlhanlıların, daha önce hiç yenilmemiş, ordularını yenerek bir ilki gerçekleştirmiştir. Ancak asırlarca kahraman olarak görülmesinin Batılılar için bir sakıncası vardı. O da Baybars'ın Türk oluşu idi. Oysa, Osmanlı Devleti'ni parçalamak isteyen Avrupalıların, İmparatorlukta yaşayan Türk olmayan uluslara daha yakın bir

başkasını ileri sürmeleri gerekiyordu. Bu da sonunda Selahattin Eyyubi oldu. Avrupalılar Selahattin'i Kürtlere bir Kürt, Araplara ise bir Arap olarak tanıtmaya gayretine giriştiler. Oysa Selahattin yarı Türk yarı Kürt olup Musul'un Türk Atabeyi Nurettin Zengî'nin hizmetinde idi. Dil olarak Türkçe ve Arapçayı kullandığı biliniyor ama Kürtçe konuştuğuna dair bir emare bulunmuyor. Böylece, Kürtler onu Kürt, Araplar ise Arap olarak bellediler. Bu şekilde, asırlarca İslam'ın büyük kahramanı olan Baybars'ın adını unutturup, Selahattin'i ön plana çıkarmak Avrupalılar yönünden başarıyla sonuçlandı. Böylece, Kürtlerde Selahattin adı çok yaygın hale geldiği gibi, Irak'ın eski Arap lideri Saddam Hüseyin de Selahattin Eyyubi'nin soyundan geldiğini iddia etmişti. Saddam gibi birçok Arabın güzelce bey-ni yıkanmıştı. Bu arada, bir Kıpçak Türkü olan Baybars'ı yalnız Türk olmayan Müslümanlar değil, Türklerin çoğu bile unuttular.

Avrupalıların Baybars'ın yerine Selahattin Eyyubi'yi İslamın kahramanı durumuna getirme gayretlerini Fransız yazar Anne-Marie Eddé ayrıntılı bir şekilde anlatmaktadır. (3) Sonradan bu kitabın İngilizce çevirisini Harvard University Press yayınlamıştır. Eddé'ye göre Hollywood film stüdyolarınca bir Müslüman hükümdarın bir kahraman gibi gösterilmesinin tek örneği Selahattin Eyyubi'dir. Batılılar ancak kendi çıkar ve emellerine zarar vermeyen Müslümanları ödüllendirirler.

Bu arada, birçok ülkede, Selahattin Eyyubi'yi Kudüs'ü Haçlılardan alan tek kahraman gibi gösterme eğilimleri var. Kudüs'ün 1187'de Selahattin Eyyubi zamanında Haçlılardan alındığı doğrudur. Ancak Filistin'deki birçok yerleşim yeri Haçlılara bırakıldığından, orada güçlenen haçlılar 1229'da Kudüs'ü geri aldılar. 1244'te Eyyubiler şehri tekrar aldılarsa da şehir kısa bir süre sonra Moğolların eline geçti. Orta Doğu'nun tüm Haçlı yerleşimlerinden (Kudüs dahil) kurtarılmasını, 1259-60 yıllarında, Baybars başarmıştır. Filistin 1517'ye kadar Mısır Memluklularının egemenliğinde kalmıştır.

Örnek 3: Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşına katılması bir hata idi.

Osmanlı Devleti Birinci Dünya Savaşına mecburen girmiştir. Cemal Paşa ve Talat Paşa İngiltere ve Fransa ile anlaşabilmek için çok çaba harcadılar. Ancak, Batılılarca Osmanlı Devleti artık çürümüş ve sona ermiş olarak düşünüldüğünden, artık topraklarını paylaşmak vazgeçilmez bir tutku olmuştur. Balkan Harbinde Rumeli topraklarının çoğu kaybedildikten sonra sıra Anadolu'ya gelmişti. Bu durumda bile, "Acaba savaşa girmeseydik daha iyi olur mu idi?" sorusu tartışılmaktadır.

Osmanlı Devleti harbe girmeseydi çok daha kötü olurdu. Birinci Dünya Savaşı 1914-1918 arasında dört yıl sürdü. Gerek Türk gerekse Avrupalı uzmanlar, Osmanlıların katılmaması (tarafsız kalmaları) durumunda savaşın iki yıla biteceği konusunda mutabıktılar. Bunun çok önemli bir nedeni Çarlık Rusya'sına Avrupa'dan yardımların gidebilmesi ve Almanların kaybetmesi hesabıdır. Osmanlıların savaşa katılmasıyla yeni cephelerin açılması ve Rusya'ya yar-

dımların kesilmesi ile savaş uzayıp dört yıl sürmüştür. Bunda Çanakkale'de sağlanan başarı büyük rol oynamıştır. Aksi takdirde, Rusya gelen yardımlarla askeri üstünlük sağlayacak ve Çarlık yönetimi güçlenecekti. Ancak, gelişmeler böyle olmayınca, Rusya'da durum çok kötüleşmiş ve büyük isyanlar sonrasında Çar tahtından indirilip idam edilmiş ve Bolşevik İhtilali ile birlikte bu ülke savaş sahnesinden çekilmek zorunda kalmıştır. Bu da savaşın uzamasına ve İngiltere, Fransa ve sair müttefiklerin çok zayıf vermesine ve yorulmasına yol açmıştır. Böylece, bu ülkeler, sonunda savaş kazanmış olsalar dahi, şimdiki Türkiye Cumhuriyeti'ne düşen toprakları tamamen ele geçirme işi de zorlaşmıştır. Sonunda, en başta Mustafa Kemal ve diğer yurtsever arkadaşları bu durumu akılcı bir azimle değerlendirip işgal ve saldırıları savınca, şu anda yaşadığımız toprakları kurtarılmıştır.

Böylece, bazı tarihçi, yazar ve fikir beyan edici insanlarımızın söylediklerinin aksine, Birinci Dünya Savaşına katılmamak çok daha kötü sonuçlar yaratacaktı. Onlarca yıldan beri paylaşım planları ve anlaşmalarını yapan İngiliz, Fransız ve Rus işgalinden kurtulmak hiç mümkün olmayabilirdi.

Bu arada, tarih konusunda yazan ve konuşan kişilerden duyduğumuz çok yaygın bir yanlış bilgi de Çanakkale savaşlarında 250.000 şehit verdiğimizdir. Gerçek rakamlar de-ğişik bir durum gösteriyor.

Türk (Osmanlı) kayıpları:

Savaşta ölen	55.127
Savaşta yaralanan	100.177
Kayıbolan	10.067
Hastalıktan ölen	21.498
Hastalanan	64.440

Şayet 250.000 askerimiz ölseydi, Osmanlı Devleti'nin birkaç yıl daha savaşa devam etmesi çok zorlaşirdi. Maktatlı veya bilgisizce yapılan tahminler sonra daha başka hatalara da sürüklüyor. Bunun gibi birçok örneğe hem Türk hem de Batılı kaynaklarda rastlanıyor.

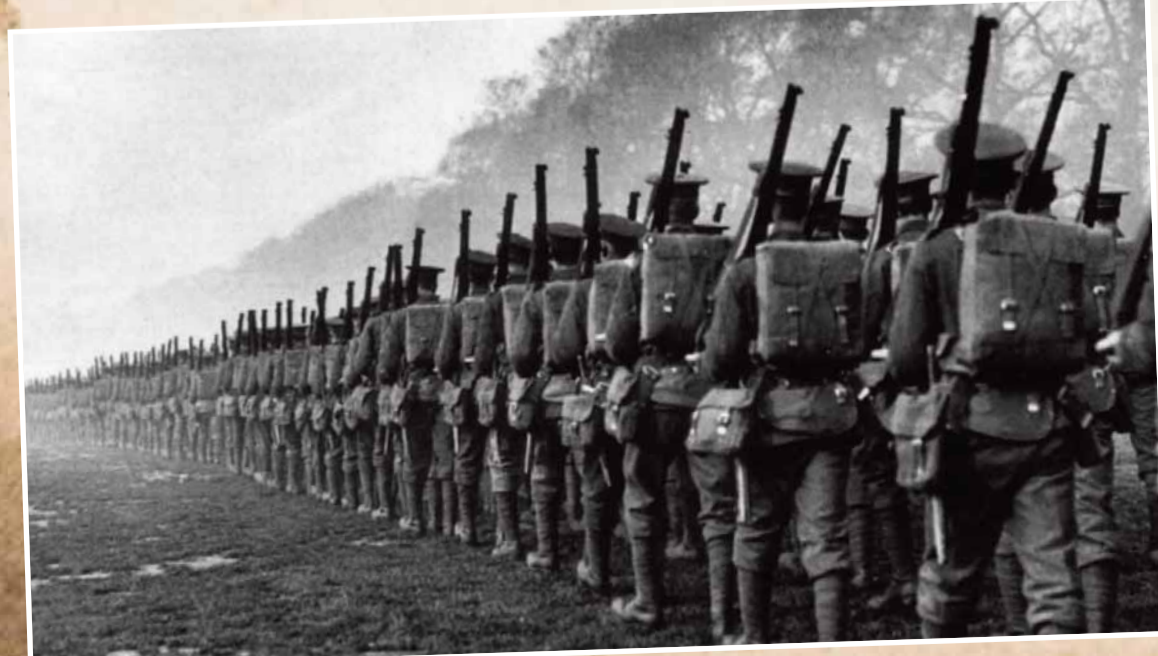
Görüldüğü gibi, tarihte yanlış bilgilere çok sık ve hatı-ırsarcı bir şekilde rastlanıyor. Bu yanlışlar kasten yapıpırlıp belirli bir maksada hizmet etmek için yapılabildiği gibi bilgisizlik ve kapasitesizlikten de doğabilir. Hatta maksatlı yapanlar bilgisizleri de etkiler. Yukarıda verilen örnekler hem Türk hem de dünya tarihi bakımından kat kat çoğaltılabilir.

DİPNOTLAR

Catherine Dupeyron, *Israel a 110 ans!, Commentaire, Hiver, 2008, No. 124, s.1105.*

Shlomo Sand, *The Invention of the Jewish People, Londra, Verso, 2009, s.275-77.*

Anne-Marie Eddé, *Saladin, Paris, Flammarion, 2008, s.570-90.*

KÜBA TURU

Ön Kayıtlar
Başladı

5-14 Aralık 2024

TUR PROGRAMINA DAHİL OLAN HİZMETLER

- Uçak biletleri
- 4*-5* Otellerde konaklama
- Otobüs ile transferler
- Kahvaltı-Akşam yemeği
- Profesyonel Rehberlik hizmeti
- Tur boyunca sürpriz ikramlar
- Zorunlu seyahat sigortası

Kayıt ve Bilgi için iletişim: +49 1511 8958982

ULUSAL GÖNÜLLÜLERİ AVRUPA TEMSİLCİLİĞİ